

Kontakten

Ericsson
LM

Nr 2

1954

LM-ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvarig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 453
Red.-sekr.: Lennart Olander, tel. 457

Redaktionskommitté:

Bengt Barkland, Df, tel. 906
Sten Tiberg, VA, tel. 633
Nils Fredriksson, Vt 19, tel. 1319
Olle Svensson, Vt 19, tel. 287

Lokalredaktörer:

K-R Staf, Ermi, tel. 83; E Hellström, Sieverts Kabelverk, tel. 319; J Wäneland, SER, tel. 305; S von Melstedt SRA tel. 211; M Steiner, Kabelverket, Älvsjö, tel. 31; B Larsson, Alpha, tel. 17; A Hofström SIB, P Nyhult, Rifa, tel. 109; C G Löfgren, FÖB; E Wandel, GA; S Jönsson, Katrineholm; U Erling, Söderhamn; Å Bergman, Karlskrona.

Omslagsbild:

En vanlig syn för LM-are vid Huvudfabriken är Liljeholmsbron, vars kapacitet nu skall fördubblas genom ännu en klaff. Den 15 juni har satts som premiärdatum för evenemanget.

Ur innehållet:

	Sida
Intervju med bolagshistoriker	3
Telefonins väldiga expansion	4
Det moderna Turkiet	5
Oljelandet Venezuela	6
Nybyggnaden på Tellusområdet	7
Grann Grandett	8
Transistorn »strollstav«	9
Ny giv mot tristess	13
Från förslagsverksamheten	15
Instruktörsfrågan brännande	16
49-åriga Uno Jehler klarade Vasalopp med glans	17
Stockholmsflickorna visade lejonklon	18
Årsmöte med Konstföreningen	20

Utnämningar

Telefonaktiebolaget L M Ericssons styrelse har meddelat följande utnämningar, som gäller från den 1 april 1954:

Vice verkställande direktörer, förutom Nils Sterner (AD) och Hans Thorelli (SD), Hugo Lindberg (ID) och Holger Ohlin (ED).

Direktörer:

Cornelius Berglund, försäljningsdirektör (DF); Göte Fernstedt, försäljningsdirektör (DF); Yngve Rapp, bitr. försäljningsdirektör (DF); Christian Jacobæus, teknisk direktör (DU); Olof Hult, utländsk tillverkning (DM);

Edvin Jonsson, svensk tillverkning (SpC); Malte Patricks, chef telefonstationsavdelningarna (XC);

Eric A Ericsson, teknisk chef telefonstationsavdelningarna (XT);

Ragnar Stålemark, chef transmissionsavdelningen (TC).

Disponenter:

John Ericsson, platschef Söderhamn (SÖC);

Erik Olsson, platschef Karlskrona (KAC).

Överingenjörer:

Sten Åke Nilsson, chef avdelning GA (GAC);

Stig Jacobsson, verkstadschef HF (VC);

Harald Alexandersson;

Erik Lindström;

Karl-Georg Aurell;

Björn Lundvall;

Sven Rodhe;

Knut Styrén.

Nyorganisation inom LME

Avdelningarna C, Y och Z har från den 1 april sammanslagits till en avdelning benämnd X Telefonstationsavdelningarna, uppdelade på två försäljningsavdelningar, Y och Z, och tre tekniska avdelningar, C, A och M. Avdelningarna sorterar under X-ledningen:

Chef (XC) direktör Malte Patricks; teknisk chef (XT) direktör Eric A Ericsson. Direkt under X-ledningen sorterar fyra sektioner för gemensamma frågor, beträffande ekonomisk kontroll Xe, utbildning Xu, teknisk planering Xp och specialuppgifter Xd.

Följande nuvarande instanser hänförs till de nya avdelningarna:

Telefonavdelningen Y (= utlandet), YC övering. Erik Lindström. Till denna avdelning hänförs samtliga instanser på nuvarande Y jämte nuvarande Cfb.

Stationsavdelningen Z (= Sverige), som ZC tjänstgör t. v. XC. Till denna avdelning hänförs samtliga nuvarande instanser på nuvarande avdelning Z med undantag för den schematekniska sektionen Zs, som överföres till den nya avdelningen C.

Avdelningen för schemateknik C, som CC tjänstgör t. v. XT. Till denna avdelning överförs nuvarande instanser Zs, Cb, Cd, CfC, Cfk, Cfs och Cfu.

Avdelningen för mekaniska konstruktioner A, AC övering. H Alexandersson. Till denna avdelning överförs nuvarande instanser Ck, Cg och Cj.

Övering. Alexandersson kommer i viss utsträckning även att ägna sig åt mera allmänna konstruktionsuppgifter.

Som assistent, AA, till AC, tjänstgör ing. E Wiberg.

Laboratorium M, MC ing. A Diesen. Till denna avdelning hänförs nuvarande instanser Cn, Cp, Cr och Cs.

Från den 1 april har överförts till avdelning U:

Up Patentavdelningen,

Hm Materiallaboratoriet med beteckningen Um,

Ha Allmänna laboratoriet med beteckningen Ume.

Chef för U är DU, dr Jacobæus.

Ub Biblioteket sorterar som hittills under ID.

Hk Kemiska laboratoriet sorterar som hittills under HC.

Ny verkstadschef på HF

Posten som verkstadschef på HF (HF/VC) övertogs den 1 april av överingenjör Stig Jacobsson.

Direktör Edvin Jonsson, SpC, skall inom S-organisationen vara sammanhållande i produktionsfrågor för moderbolagets samtliga verkstäder, vilket även innefattar fördelning av tillverkningen, beroende på de olika enheternas beläggning och bästa nyttjande av resurserna, samt planläggning av nya tillverkningsenheter. SpC skall genom egen avdelning, Sp, och i samarbete med lämpliga organ på de olika verkstäderna följa utvecklingen inom tillverkningsområdet.

Verkstadsklubben vid HF

Vid Huvudfabrikens Verkstadsklubbs årsmöte valdes följande styrelse med acklamation: ordförande Hilding Nilsson, Vt 39, kassör Bertil Braun, Vt 13, övriga ledamöter Olle Svensson, Vt 19, Albert Milton, Vt 30, Axel Hedén, Vt 25, Albin Pettersson, Vt 11, Gunnar Pettersson, Vt 13.

Till revisorer valdes Gustav Nilsson, Vt 15, Verner Holmberg, Vt 36, Rickard Hägg, Vt 13.

Verkstadsklubbens representanter i förelagsnämnden är Hilding Nilsson, Vt 39, Arthur Eriksson, Vt 27, Edwin Nordström, Vt 11, Ture Fast, Vt 15, Verner Holmberg, Vt 36, Olle Svensson, Vt 19, och Bertil Braun, Vt 13.

Rättelse

Fröken Margit Sandberg, FÖB, har av misstag upptagits bland dem, som i föregående nr av KONTAKTEN angavs som mottagare av 25-årsplaketten, vilket meddelas till rättelse.

Intervju med bolagshistoriker

Ett rum med högst speciell atmosfär är direktör Hemming Johanssons trevna arbetsrum i Huvudfabriken, där vi får en pratstund med denne märklige hävdatecknare. Bord och hyllor är fyllda med böcker och tidskrifter, tidningar och papper av alla de slag en historiker behöver för sitt tidsödande men intressanta arbete, ett arbete som fått sitt nyligen uppmärksammade resultat i »Telefonaktiebolaget L. M. Ericsson», skildringar ur bolagets historia, vilka nyligen utkommit med sin första del.

— Denna bok är, som anges redan i förordet, den första volymen i en serie, avsedd att belysa LME:s utveckling under olika etapper, påpekar författaren. Den första volymen avser att spegla den historiska utvecklingen fram till år 1918, då det nuvarande Telefonaktiebolaget L M Ericsson bildades genom fusion av det av Lars Magnus Ericsson år 1876 grundade industriföretaget och Stockholms Allmänna Telefonaktiebolag, grundat år 1883 av H T Cedergren.

— Mina planer att skriva dessa skildringar fanns långt innan jag av styrelsen för sex år sedan fick i uppdrag att utarbeta dem, fortsätter dir. Johansson. Ett av mina främsta önskemål var att söka åstadkomma något intressant och lättläst, att skriva något som i uppläggningsen i viss mån avvek från de jubileumsskrifter över industriföretag, som då och då utges. I vad mån det lyckats mig att förverkliga mitt önskemål, därom må läsaren döma. Som denne snart fin-

ner, har boken ej lagts upp som en ren historik över Ericssonföretaget.

I stället för att ge en fortlöpande, tidsbunden framställning, har jag föredragit att i särskilda avsnitt skildra olika sidor av utvecklingen, och har då ibland gjort längre eller kortare utvikningar från ämnet för att få en vidare vy över detta.

Svårigheter har förvisso mött mig i mina teckningar ur de äldsta LM-hävderna. Under åren 1876—96 var sålunda bokföringen mycket bristfällig; sedan aktiebolagsbildningen 1896 finnes emellertid fullständig bokföring och det mesta av räkenskaperna kvar. Jag har ju även haft förmånen att kunna lita till egna minnesbilder; redan år 1893 började min bana inom telefonin som ingenjör hos Allmänna Telefonaktiebolaget, under vilken tid jag åtskilliga gånger på tjänstens vägnar hade kontakt med L M Ericsson. Bekantskapen med denne märklige man vidgades sedan jag år 1898 kommit i hans tjänst, och gav mig bilden av en helgjutten personlighet.

Tiden kring sekelskiftet innebar för telefonin i Sverige alldeles speciella förhållanden, beroende av den för övrigt fruktbarande konkurrens som etablerades mellan »Allmänna» och Rikstelefon, det vill säga statens företag. Det avtal om samtrafik som slutits på 1890-talet upphörde vid sekelskiftet, men förlängdes undan för undan ända fram till den 1 juni 1903, då avtalet upphörde med därav följande olägenheter för allmänheten. I och med samtrafikens upphörande tvangs exempel-

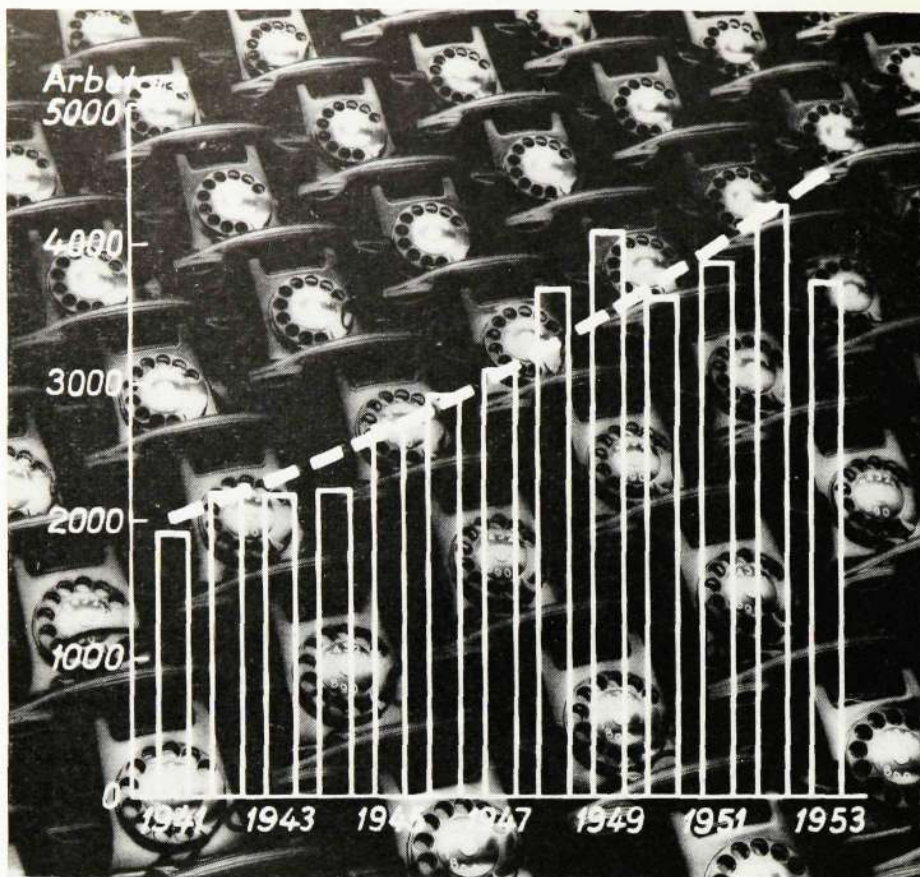
vis de större affärsmännen hålla dubbel uppsättning telefoner — dels från Allmänna och dels från Rikstelefon — med ty åtföljande dubbla kostnader och besvärligheter.

Den tekniska utvecklingen gick emellertid även då med god fart; sålunda introducerades handmikrotelefonen för allmänt bruk. Tidigare hade den använts endast av växeltelefonister, detta på grund av sin tyngd och ohanterlighet. Allt gick smärtfritt, när handmikrotelefonen infördes i början av 1890-talet, och det enkla handhavandet jämfört med tidigare system beredde inte minsta svårighet för den telefonerande allmänheten.

Apropå växeltelefonister bör väl också nämnas, att dessa i telefonins barndom inte uteslutande var kvinnor. På 1880-talet fanns sålunda i bl. a. New York en växelstation helt betjänad av manliga telefonister! Detta hade främst sin förklaring i det faktum, att uppkopplingen var ytterst omständlig och arbetskrävande innan multipelborden introducerades. Men med multipelborden kom också den »emancipation» som de av kvinnor betjänade växelstationerna inbjöd till. Dock hörde jag aldrig någon klaga över detta »tidens tecken».

Men inte blott framgångar var L M Ericsson förunnade under den händelserika epoken kring sekelskiftet, vilken jag så väl minns. Året 1897 startade som ett olycksår med en förödande snöstorm på själva nyårsnatten, en storm vilken rev

(Forts. på sid. 6)

Diagrammet till vänster återger utvecklingen i storl med en sammanhängande kurva, och staplarna visar hur antalet arbetare ökat från ca 2000 vid 1940-talets början till ca 4000 de senaste åren. Nedgångarna 1950 och 1953 svarar mot internationella konjunkturavmattningar.

Jag har för åren från och med 1941 fått fram underlag, som givit beräkningar av de medeltal verkstadsarbetare vid Huvudfabriken och dess filialfabriker, vilka framställt telefonmateriel. Det är all anledning understryka att dessa beräkningar inte är exakta, men jag vågar påstå att siffrorna ger en acceptabel översiktsbild. Vidare vill jag påpeka att våra kabelverk, vars tillverkningar är mycket telefonibetonade, inte är inräknade i det följande.

— Vi ska därför titta på ett diagram, vilket återges i anslutning till denna artikel. Vi ser där hur antalet arbetare ökat från ca 2000 vid 1940-talets början till ca 4000 de senaste åren, alltså en fördubbling. Utvecklingen har inte varit jämn. Så hade vi t. ex. nedgångarna åren 1950 och 1953, vilka svarade mot internationella konjunkturavmattningar med hårdnande konkurrens såväl hemma som utomlands.

— Expansionen har som bekant medfört att »stugan blivit för trång». Vi måste flytta ut den ena tillverkningen efter den andra från Huvudfabriken i Midsommarkransen. Först kom mätartillverkningen, som i början av 1945 överfördes till Ermi i Ulvsunda. Vid samma års slut avskildes kassaregistertillverkningen till ett gentemot koncernen fristående bolag.

Under 1946 flyttade Ermex låstillsverkningen till lokaler i Solna, och samma år startade Katrineholmsfabriken och Norrtäljeverkstaden sina tillverkningar av telefonidetaljer. År 1950 upphörde dock Norrtäljeverkstaden.

I början av 1947 fick vi en särskild fabrik i Gröndal för vår telesignalmateriel. Detta år startade också Karlskrona- och Söderhamnsfabrikerna. Den förra fick hand om apparatproduktionen, och vid den senare tillverkas bl. a. våra fingerskivor. Transmissionsavdelningen fick år 1951 en kompletterande verkstad i Danderyd.

Till slut började vi föregående år inreda den från Gentele köpta fastigheten i Midsommarkransen, även den för Transmissionsavdelningens behov.

För att fullständiga bilden av telefonins expansion bör jag kanske även erinra om Tornhusets tillkomst år 1948, även om inga verkstäder är inrymda där, samt att apparatavdelningens tjänstemän under innevarande år kommer att flytta över till Gröndal.

Alla dessa åtgärder har resulterat i, att verkstaden i Midsommarkransen nu i huvudsak tillverkar materiel för växlar och stationer samt transmissionsmateriel.

Telefonins väldiga expansion gör att »stugan blir trång»

Berättelsen om ett svenskt företags utveckling från blygsamma förhållanden till en världsomspännande koncern har väckt berättigad uppmärksamhet i svensk press. Vi tänker nu närmast på dir. Hemming Johanssons skildringar ur bolagets historia, ett verk som omnämnes på annan plats i detta nummer.

Dagens LM-are kan i denna bok göra värdefulla återblickar: vägen till framgång har gått genom kriser och besvärigheter men med målet ständigt i sikte. Men dagens LM-are blickar också framåt. Hur kan framtiden komma att gestalta sig, är den fråga han ställer sig. Utblicken måste i så fall göras från en »teknisk» plattform.

Så här gestaltar sig nu-läget. Koncernens produkter faller huvudsakligen inom svagströmstekniken, och telefonin är dominerande gren. Det är också telefonin som varit den väsentliga grunden i expansionen, även om el-mätare, radio, telesignal- och järnvägssignalmateriel spelar en stor roll.

Statistikern kunde kanske i frågan om framtiden agera »Oraklet i Delfi» tänkte vi på KONTAKTEN:s redaktion. Siffror

behöver inte alltid vara torra. Bakom dem kan fackmannen lyfta på en hel del slöjor, och kanske skulle vi skåda en gnutta in i framtiden.

— Hur har telefonin inom LME utvecklats, är den fråga rakt på sak vi ställer till herr Karl Wiklund vid Huvudfabrikens statistiska avdelning. Denne är som man förstår van att bolla med siffror i alla tänkbara sammanhang, inte minst i fråga om telefonin.

— Först vill jag säga, att det är svårt att mäta utvecklingen, säger herr Wiklund. Tänk bara på telefontekniken, som man kan säga revolutionerats under de senaste årtiondena. Det räcker att peka på de automatiska väljarsystemen och på transmissionsmekaniken. Denna tekniska utveckling återspeglas bl. a. i en stark ökning av tjänstemannakadern på senare år.

— Att mäta ändringarna i produktionsvolymen kan man heller knappast lyckas med helt och fullt, bl. a. därför att vi går mot en allt mer invecklad produkt.

Men man kan få en grov uppfattning om vad som hänt om man tittar på siffrorna över antalet arbetare.

En vy över den turkiska huvudstaden Ankaras centrum. I fonden centralstationen, som för övrigt har underbara mosaikinläggningar, och i förgrunden den moderna järnvägsrestauranten med klocktorn. I förgrunden till vänster korthållsbanor för skylte.

— Det intressantaste med staplarna i diagrammet är emellertid att man kan åskådliggöra dem med en sammanhängande kurva, som återger utvecklingen i stort. Denna kurva visar, att arbetarantalet åren 1941—53 ökat med genomsnittligt sju procent per år, med »ränta på ränta».

Detta är onekligen en stark ökningstakt. Men den är inte något enastående inom telefonin. Internationella siffror ger vid handen att telefonins utveckling i världen ligger på ungefär samma nivå. Detta innebär i grova drag att vi lyckats hålla vår internationella ställning!

Alltså: vågar man sia något om framtiden, är slutfrågan vi ställer till herr Wiklund.

— Att spå i dessa ting är lika fascinerande som farligt, svarar denne diplomatiskt. För den närmaste tiden dominerar bilden av de ovissa konjunktursiktterna, av pris- och kreditkonkurrensen och av olika länders valutavårigheter.

Men på lång sikt måste vi tänka på, att det finns ett utomordentligt stort, otillfredsställt behov av telefoni, d. v. s. stora möjligheter för L M Ericsson. Dessa möjligheter gäller dock även våra konkurrenter!

Den springande punkten kommer alltid att vara, att vi ligger långt framme tekniskt, och att vi snabbt kan leverera en god produkt till ett konkurrenskraftigt pris. Det beror med andra ord i grund och botten på oss själva om vi skall lyckas i framtiden som hittills.

Och därmed försvann vårt orakel i djupet av sina sifferböcker. Men något lyfte han väl dock på slöjan?

— I haven interurbant samtal, dyre broder!

Det moderna Turkiet gör LM-beställningar

Det moderna Turkiet upplever f. n. en omdaningsprocess, där den industriella expansionen är påfallande, omtalar tekn. dr Yngve Rapp då KONTAKTEN får en pratstund med honom på Huvudfabriken. Vårt intervjuobjekt är numera direktör för det relativt nybildade LME-dotterföretaget i Turkiet, Ericsson Türk Ltd, och eftersom han ofta är på »flygande fot» står han så att säga med ena benet i Orienten och det andra i Stockholm.

I årsberättelsen för år 1953 för det nybildade bolaget — en berättelse som för övrigt omfattar endast ett halvt år eftersom det nya bolaget stiftades den 2 juni förra året! — registreras glädjande stora framgångar för Ericsson Türk Ltd.

— Ett kontrakt undertecknades redan i januari förra året, konstaterar dr Rapp. Då kontraherade nämligen de turkiska myndigheterna, representerade av Turkish PTT, och L M Ericsson installation av automatiska telefonväxlar i tretton städer i Anatolien.

— Ännu ett betydelsefullt kontrakt tecknades på hösten 1953, då det turkiska PTT beställde utvidgning av de automatiska telefonväxlarna i huvudstaden Ankara och i Izmir (Smyrna) gällande 13 700 linjer. Dessutom träffades då överenskommelse om översyn av de redan befintliga automatiska telefonväxlarna i Eskişehir, Sivas och Gamla Izmir. — Men inte nog med det: dessutom skall vi leverera inte mindre än 15 000 telefonapparater till turkarna.

— Så det rör på sig, glädjande snabbt i rätt riktning, ler dr Rapp. De omfattande arbeten som redan kontraherats gör givetvis att inte minst antalet svenskar där nere — hittills ett tiotal man — kommer att öka betydligt inom en snar framtid. Vi räknar med att snart sysselsätta flera hundra man, varav givetvis huvudparten är turkar.

För närvarande är det direktör Sven Forsgren som håller i trådarna medan jag

är borta och för montageavdelningen svarar ing. Sven Askeholm.

— Vidare ligger vi f. n. i underhandling om nya stora affärer, innebärande omfattande arbeten i ett stort antal anatoliska städer, fortsätter dr Rapp. För dagen kan jag inte säga något mer, men klart är att framgången för Ericsson Türk inte låtit vänta på sig.

— Hur jag trivs med turkarna? Som jag tidigare omvitnat i KONTAKTEN går samarbetet alldeles utmärkt. Turkarnas arbetsförmåga har jag redan tidigare berömt, och jag hyser stor respekt för Kemal Atatürks ättlingar.

Till sist en reflektion, som är befogad. Hur många svenskar tänker på att Turkiet till ytvidden är mer än dubbelt så stort som Sverige — mycket större än man föreställer sig — och med ca 22 miljoner invånare? Det finns alltså en stor marknad för Ericsson Türk Ltd, och att fögderiet väl bearbetas ger kanske storbeställningarna ett uttryck för.

Det gamla Turkiet illustreras väl av denna bild, från stadsdelen Sultan Ahmed i Istanbul. En moské med fyra minareter bildar fond; i förgrunden en gata med snömodd. Även här förekommer snö!

LME-anställdas

Intresseförening

Vet den ärade LM-aren om, att det finns en särskild förening som främjar medlemmarnas ekonomiska intressen genom att utverka förmånliga inköp? Medlemskap kan erhållas av varje LM-anställd. Föreningen, som är rätt nybildad, består f. n. av 350 medlemmar, huvudsakligen bil-, båt- och motorcykelägare.

Årsmöte med föreningen hölls den 5 mars, då styrelsen fick följande sammansättning: ordförande ing. C Gutenwik, Huvudfabriken, vice ordförande ing. G Blume, GA, sekreterare ing. W Sundell, HF, kassör ing. E Hedman, HF, samt klubbmästare herr F Zandin, HF.

Ombud är för verkstaden ing. E Hedman, verkstadskontoret herr F Zandin, kontoret II tr. ing. W Sundell, kontoret Tornhuset ing. W Atterling, ALPHA ing. S E Apelby, SER verkmästare R Robertsson, SKV ing. B Strömberg, GA herr E Wandel, RIFA ing. S Persson, Ermex ing. M Haggård.

Föreningens start har varit god, därom vittnar den goda medlemsanslutningen, som dock kan bli än bättre. Ombuden ger vidare upplysningar till alla intresserade.

Intervju med bolagshistoriker

(Forts. från sid. 3)

ned hela takgalgar och åstadkom fel på inte mindre än 4 000 ledningar. Hela 1 000 km tråd beräknades ha förstörts, och det tog ca tre veckor att få felen avhjälpta. Kablar nedlagda i gatorna fanns inte i större utsträckning vid denna tidpunkt, men nu beslöt bolagets styrelse att påskynda dessa arbeten.

Redan i mars månad inträffade nästa olycka, om jag så får kalla den, då den första strejken bland telefonisterna utbröt. Efter någon vecka var strejken bruten; någon fast organisation stod ju inte bakom aktionen. Den 11 juli, en söndag, inträffade den tredje stora olyckan för året. Då utbröt nämligen eld i norra stationen, varvid växelbord för 2 000 abonnenter förstördes; dessutom skadades alla övriga ledningar på stationen av vatten.

Skeendekedjan fram till år 1918 är fylld med många anmärkningsvärda händelser; det skulle emellertid föra för långt att här skildra den ens delvis.

Låt mig till sist säga, slutar direktör Johansson, att många karakteristiska profiler passerat revy under mina år i L M Ericssons tjänst. Den som emellertid med särskild skärpa etsat sig in i mitt medvetande är dock Lars Magnus Ericsson själv. Han var en helgjuten personlighet, telefonins verklige storman.

En kvartett LM-are på vägen till exklusiva El Country Club strax utanför venezolanska huvudstaden Caracas. Från vänster fru Ingegerd Arnflo, herr Roland Pettersson, verkmästare Ivar Pettersson och herr Bernt Ångman.

Oljelandet Venezuela gör nya stora LM-beställningar

Den sydamerikanska republiken Venezuela har än en gång visat sitt förtroende för L M Ericsson. En ny beställning har nämligen erhållits på automatiska telefonstationer för städerna Maracaibo, Barquisimeto och Ciudad Bolivar i Venezuela.

Det är nu fjärde gången som den venezolanska regeringen anförtror L M Ericsson en stor order. Bolagets materiel är sedan många år i bruk i Venezuela. Den första leveransen ägde rum redan år 1916, då en manuell telefonstation sattes i drift i Ciudad Bolivar.

Personalen vid L M Ericsson-företagen kan köpa boken, inbunden i klotband, till ett nedsatt pris av 15 kr.

Beloppet inbetalas till respektive företags kassa, varefter boken erhålles från Reklamavdelningen vid Huvudfabriken.

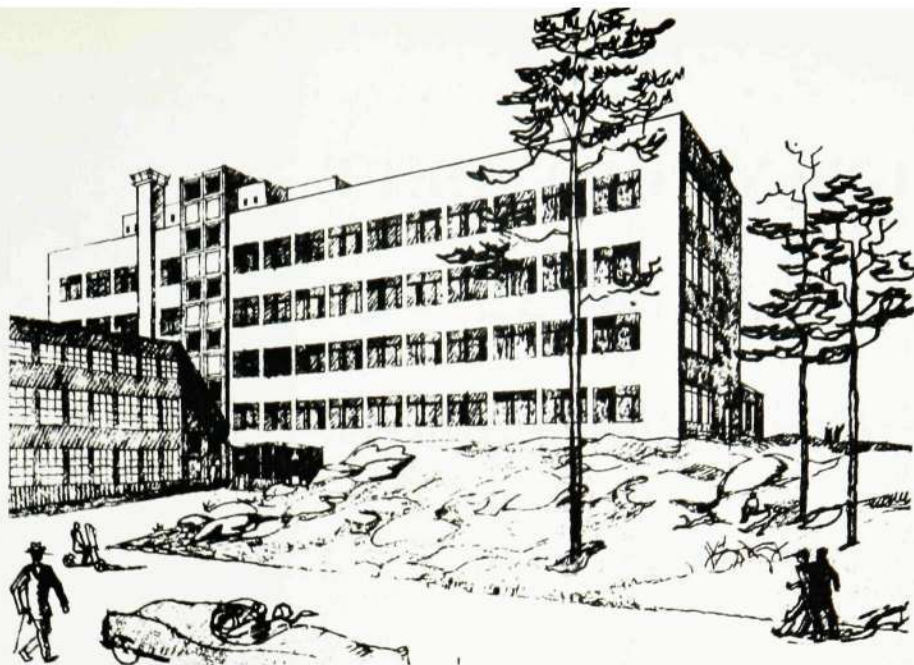
Sedan dess har såväl centraler som telefonapparater av LME funnit sin väg till Venezuela, och ytterligare befest företagets anseende. De stora beställningarna efter andra världskriget började år 1946, för att åren 1948 och 1950 följas av ytterligare två betydelsefulla kontrakt.

Genom den nu beordrade automatiseringen av de tre städerna Maracaibo, Barquisimeto och Ciudad Bolivar kommer inte mindre än 18 städer i Venezuela att vara utrustade med L M Ericssons automatiska telefonsystem. Ett gott bevis för att det prövats och befunnits fullvärdigt.

Förutom de 18 städerna har även ett flertal mindre samhällen utrustats med manuella telefonanläggningar av fabrikat L M Ericsson.

Maracaibo, som nu får automatisk telefonservice, är Venezuelas näst största stad och utskeppningshamn för högklassig olja, en produkt som gör landet dollarstarkt. Barquisimeto, som är den tredje staden i storlek, är den ur handelssynpunkt viktigaste i västra delen av landet. Den tredje anläggningen sker som nämnts i Ciudad Bolivar, en liten stad som säkerligen snart får ett gott uppsving tack vare sitt centrala läge i de nyligen exploaterade enorma järnmalmsdistrikten vid Orinoco-floden.

Nybyggnaden på Tellusområdet inflyttningsklar till sommaren

I fullt färdigt skick skall nybyggnaden på Tellusområdet nära Huvudfabriken te sig så här enligt arkitektens skiss. När vintern ännu härskade tog fotografen bilden nedan till vänster, av vilken framgår att ytterväggarna kläds med idel gjutformor för betongen.

Nybyggnaden i kvarteret Timotejen vid Tellusborgsvägen — ca 700 meter från Huvudfabriken i sydostlig riktning — beräknas vara inflyttningsklar under efter sommaren. Men inredningen av laboratorier kommer att ta ytterligare några månader.

Se där en glädjande nyhet främst för trångbodda T-män och T-kvinnor, det är uttytt Transmissionsavdelningens anställda. Med vissa undantag, förstås.

Arbetet med den nya byggnaden har pågått i ca ett år. Under våren förra året började nämligen sprängningarna för grunden, medan det egentliga byggnadsarbetet sattes i gång omkring den 1 augusti.

Från början var den nya byggnaden avsedd att bli en kombinerad kontors- och fabriksbyggnad i anslutning till den från Gentele köpta fastigheten. De två översta planen hade avsetts till kontor, de två undre till fabrikslokaler. Bottenvåningen skulle i huvudsak inredas till omklädnadsrum för arbetarpersonalen.

På grund av bristen på kontorslokaler vid Huvudfabriken beslöts emellertid under byggnadsarbetets gång, att alla fyra våningsplanen skulle inredas till kontorslokaler och laboratorier. Bottenplanet be-

hålls i sitt ursprungligen planerade skick.

Den nya byggnaden är kostnadsberäknad till ca 3 milj. kr, men till denna summa kommer inredningskostnaden för laboratorier. Den totala byggnadsvolymen blir ca 22 000 kubikmeter. I varje våningsplan blir bruttoytan ca 1 000 kvadratmeter, och här till kommer bottenvåningen, innehållande huvudsakligen omklädnadsrum för arbetarna.

Till den nya byggnaden överflyttas Transmissionsavdelningens alla sektioner med undantag av Tt (planeringen), Tv (verkstadsprovrummet) och Tu (ultrakortvägssektionen), och de som flyttar blir alltså ca 200 till antalet. Ungefär 55 anställda från avdelning Tt har redan flyttat över till den kontorsbyggnad LM tidigare disponerar på det nya området. Tv och Tu stannar i sina nuvarande lokaler i Huvudfabriken.

Ett problem för sig i den nya byggnaden är matsalarna. I bottenvåningen av den redan befintliga kontorsbyggnaden har ställts i ordning en matsal och i anslutning till denna ett mindre kaffekök, avsett för arbetarpersonalen som redan har flyttat över till Tellusborgsområdet. Dessa matsal räcker emellertid inte även för tjänstemännen, utan alla dessa får ta en promenad till Huvudfabrikens matsal för att äta lunch. En uppfriskande tripp på åtta-tio minuter om man går.

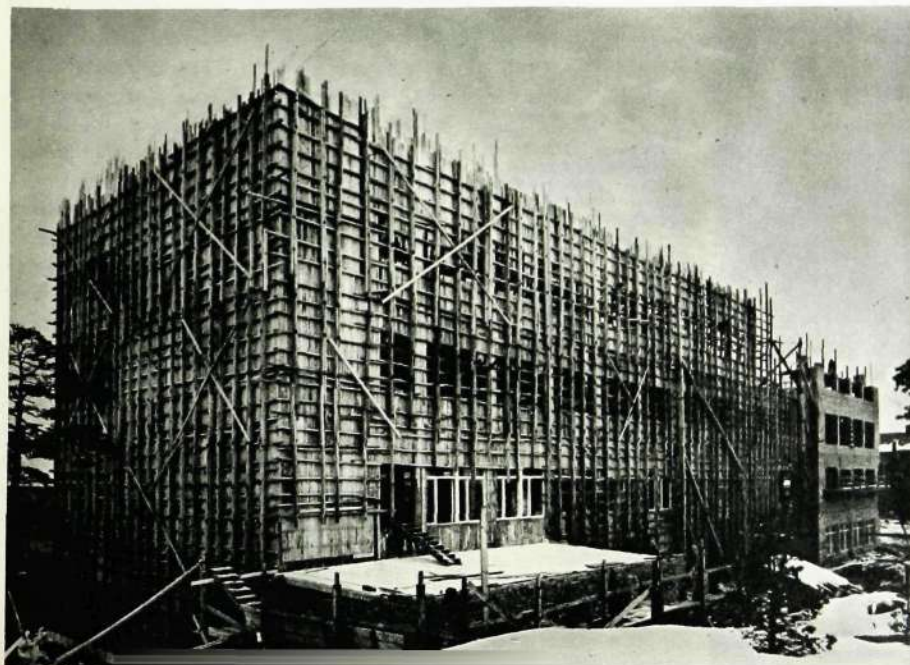
Avd. TV organiseras

Från den 1 maj sammanförs nuvarande Tt, Tv och Vt 05, 40, 42, 44 vid HF till en gemensam avdelning, TV. Chef, TVC, blir ing. Torsten Skytt. TV sorterar under SpC, direktör Edvin Jonsson.

TV kommer att bestå av TVp, innebärande TV:s planering, tidigare Tt, TVpC ing. S Lindhe; vidare av TVk, innebärande TV:s kontroll, tidigare Tv, TVkC ing. S Gustavsson, samt avdelningarna Vt 05, 40, 42, 44, vilka skiljas från HF/V men behåller nuvarande beteckningar. Chef, TVtC, blir ing. A Mohlin.

Tekniska direktiv över fordringar på materiel tillverkad av TV lämnas av avd. T. Beordringen till TV av tillverkning för lager eller kundorder göres av avd. T. Denna svarar vidare för lagerbildningen av paneler, färdiga system och speciella lösdetaljer till dessa.

TVp svarar däremot för ev. förrådshållning av sådana detaljer, som lämpligen förrådsföras. Förrådsbildningen skall ske i intimt samarbete med resp. instanser på T, så att ej okurant materiel eller detaljer förrådsföras.

GRANN GRANDETT

visar vägen

i Radiolatillverkningen

— Vi skulle köpa en radio. Men den ska vara blankpolerad och helst i mahogny... Så där låter det ofta i radioaffärerna. Intet ont i det: kunden har alltid rätt. Kundens främsta önskemål gäller ofta radioapparatens exteriör. Och så vill man förstås vara belåten med ljudet. Det är två huvudsynpunkter som väger tungt vid valet av en ny radio.

Att valet så ofta faller på Radiola — tillverkad av det till LME-koncernen anslutna Svenska Radioaktiebolaget — beror emellertid inte bara på den vikt Radiola alltid fäst vid industriell formgivning för sina rundradiomottagare utan även på en bevisligen hög teknisk standard. Hundratusentals nätanslutna rundradiomottagare, och tiotusentals batterimottagare med för den delen, har lämnat SRA sedan tillverkningen satte i gång för mer än tre decennier sedan.

Men ändå stiger kraven oavsläppligt — därför att kunderna blir allt kräsare! Nu ska det inte vara bara mottagare — ibland med dubbla högtalare som oavvisligt krav — och skivväxlare, utan även bandspelare. Allt inbyggt, men ändå lättåtkomligt och i klatschigt utförande. En det moderna hemmets nytto- och prydnads-möbel.

Hur möter SRA alla dessa krav? För att få svar på den frågan gjorde vi ett studiebesök i SRA:s »högkvarter» på Alströmergatan 12 på Kungsholmen i Stockholm, där verkställande direktören Hugo Blomberg tog emot och avdelade sakkunniga ciceroner, ing. Nils Thörnqvist och ing. Curt Fredin.

— Grandett är en grann sak, och den om någon är värd en titt, fastslog ing. Thörnqvist. Bland radiogrammofonerna är Grandett den hittills mest representativa, och utan skryt kan den sägas vara en försäljningssuccé.

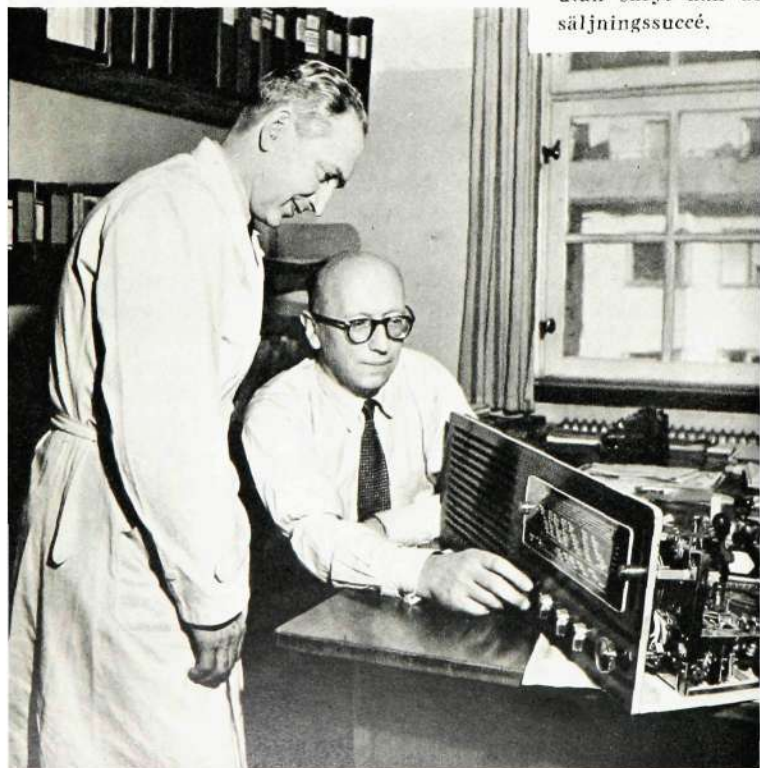
Så här går det till att göra en radio

När man förbereder tillverkningen av en ny typ av rundradiomottagare måste naturligtvis allt planeras in i minsta detalj. Vi räknar här på SRA med en »planeringstid» på mellan nio månader och ett år från den stund då första utkastet göres till den då kunden packar upp sin nya Radiola, säger ing. Thörnqvist.

Vid tillkomsten av en ny modell kalkylerar vi på SRA med åtta huvudfaser. Först måste arkitekten, i vårt fall Lennart Bender, säga sitt tungt vägande ord per ritstift via en skiss. Han har då att ta hänsyn till platsen för högtalare, skivväxlare, bandspelare, skivfack, och naturligtvis mottagarens chassi. Allt skall vara lätt åtkomligt, både för ägaren och för servicemannen. Ingen lätt uppgift, minns, att få en förnuftig lösning på alla problem och samtidigt skapa en estetiskt tilltalande möbel! Förtroendet att tillverka den första modellen faller på experimentverkstadens snickarmästare, Signer Qvist. Sen är den mogen för ljuddrummets skärseld, där ing. Eric Lindström med hjälp av känsliga instrument och ett minst lika känsligt öra provar ut en lämplig högtalaretyp ur SRA:s stora sortiment.

Samtidigt som den akustiska enheten blir klar, konstrueras radion med förstärkare, smidigt anpassad till såväl högtalare som grammofon och bandspelare. I nästa fas tar ing. Otto Ohrlander och hans medhjälpare hand om »prototypen», som utsättes för intensiv bearbetning för att bringa den ett steg närmare det slutliga utförandet. Resultatet blir ett antal skisser, efter vilka en mindre provserie tillverkas. Samtidigt begäres offerter på de komponenter, som ej tillverkas inom SRA.

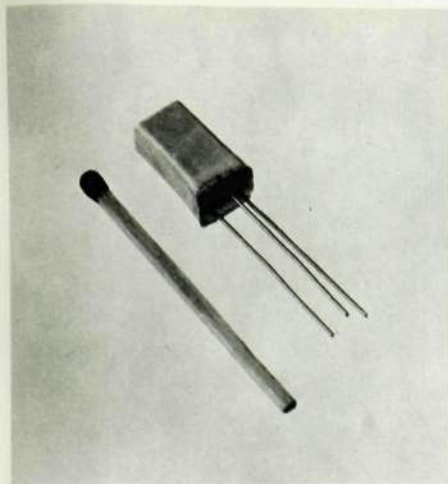
(Forts. på sid. 14)

På bilden ovan begrundar arkitekten Lennart Bender sitt verk, skönt formgivna Grandetten, medan experimentverkstadens snickarmästare Signer Qvist polerar fram finishen.

På vidstående bild ing. Otto Ohrlander, t. h., och ing. Curt Fredin, vilka svarat för den mekaniska respektive elektriska konstruktionen, tar sig en slutlig titt på panelen till Grandetten.

Transistorn är inte längre än en vanlig tändsticka, men trots sin litenhet en blivande storhet på transmissionsteknikens område.

Transistorn "trollstav" i transmissionstekniken

samarbete med vissa amerikanska firmor med patent på området. Att SER skulle få äran »hålla i trådarna» på LM:s transistor föll sig naturligt. Håller i trådarna gör ing. Överby för övrigt nära nog bokstavligen: i det laboratorium han förfogar över på SER sysslar han direkt och uteslutande med transistorer.

»Än så länge på utvecklingsstadiet»

— Jag vill betona, att vår försöksverksamhet med transistorer på SER än så länge är på utvecklingsstadiet, säger ing. Överby vidare. Serietillverkningen får dröja ett slag. Våra begynnelsevärigheter är övervunna, men än återstår en hel del arbete innan transistoren är klar för produktion.

Här är först några kalla fakta om transistorens historia, som kan vara roliga att veta. Germanium är en sällsynt metall, värd nästan sin vikt i guld. Mellan 3- och 4 000 kr per kilo betalas. Åtgången — som förr var ytterst obetydlig — har nu stegrats fantastiskt. Germanium utvinnes som en biprodukt ur zinkmalm, och produktionen har kunnat ökas i tillräcklig omfattning.

Det primära steget vid behandlingen av germanium för transistorer är reningsprocessen. När det kommer till oss är det kemiskt rent — vilket innebär att det är hopplöst orent ur vår synpunkt. Vi låter metallen genomgå en egen reningsprocess, innebärande en renhetsgrad på — en på 10 000 000 (10 milj.).

Transistorn jämförd med ett elektronrör i miniatyrförmat åskådliggöres av denna bild. Likheten är ingen alls, men transistoren kan komma att ersätta vakuumbörlarna på vissa områden i en framtid.

Vet den ärade LM-aren vad en transistor är? Om inte är det hög tid att lägga ordet transistor på minnet. Detta teknikens lilla underverk kan nämligen komma att innebära en ny giv inte minst för transmissionstekniken och den praktiska automattelefonin. Och nu ska vi försöka lyfta på den tekniska slöja som till äventyrs ännu döljer transistorerna.

Vi flyttar oss först något över fem år tillbaka i tiden, till de den stora amerikanska telefonkoncernen tillhöriga Bell Telephone Laboratories i USA. Tre amerikaner var där sysselsatta med experiment av allmän natur. Vissa egendomliga egenskaper hos den sällsynta metallen germanium väckte deras intresse. Den förstärkte nämligen elektriska impulser i en fast substans i stället för i ett lufttomt rum!

Så var uppfinningen gjord. Här öppnade sig närmast fantastiska möjligheter, och med amerikansk fart, resurser och energi gick man till verket. Inom kort tid var 200 man i arbete enbart inom Bell. Jämfört med vakuumbörlarna — som transistorerna närmast avser att ersätta — har den en hel del fördelar:

- 1) den tog mycket mindre utrymme;
- 2) den drog oerhört mycket mindre ström;
- 3) den var mycket oömmare än vakuumbörlarna — och
- 4) den gör tjänst ögonblickligen, vilket är det inte minst viktiga sett ur ett telefonbolags synvinkel.

Sedan uppfinningen kungjorts med pukor och trumpeter kastade sig forskningslaboratorierna över hela världen på nyheten för vidare utveckling.

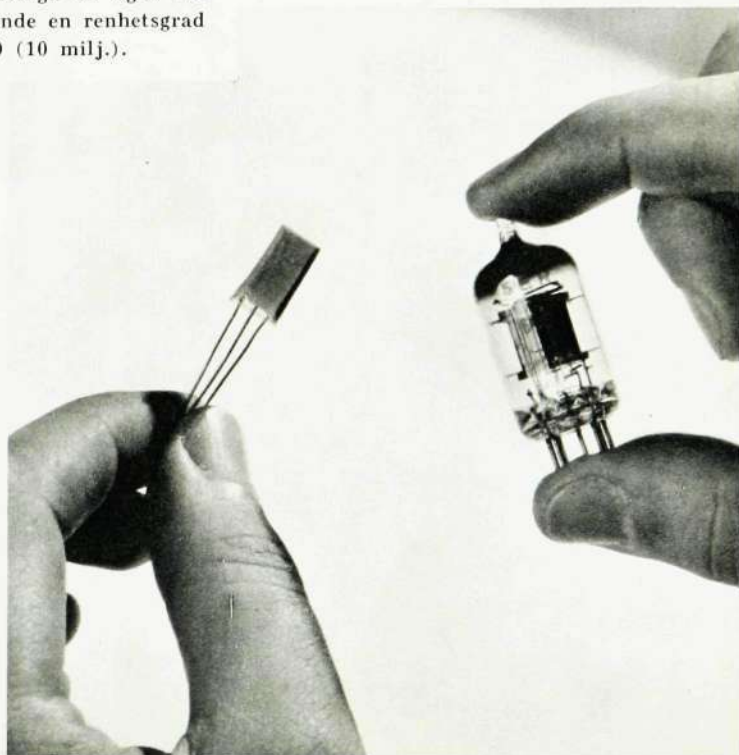
— Vi på LM håller oss också à jour med vad som händer och driver våra egna forskningar allt vad vi hinner, säger ingenjör Sune Överby på Svenska Elektronrör. Vi har också fördelen av givande

Vi har nu fått fram germanium i form av små stavar, med silverliknande glans. Den germaniumplatta som skall användas måste vara tunn som ett löv, bara någon tiondels millimeter. Germanium är en ytterligt hård och spröd metall, och för att såga den fordras därför en såg med diamantegg.

Sedan vi »klarat skivan» återstår den ytterligare delningen i mycket små plattor. Det är dessa små germaniumkristaller, som monteras och behandlas på varierande sätt, som utgör transistorens verkamma del, en trollåda litet större än ett knappålshuvud.

Transistorn kapslas i ett lämpligt hölje, oemottagligt för fukt eftersom denna förstör transistorerna, och nu har vi slutprodukten klar för prov. Dessa har visat att inte minst livslängden på en transistor är fördelaktigt jämförd med elektronrör. 25 000 timmar kan man garantera, men förmodligen kan siffran fyrfaldigas. Det har ju inte gått så många timmar sedan transistorerna uppfanns! Och vad livslängden innebär inte minst för transmissionstekniken bör en LM-are förstå.

Vi knyter stora förhoppningar till transistorerna, slutar ing. Överby. Därmed inte sagt att vi tänker göra elektronrören överflödiga. De två kommer uppenbarligen att i en framtid på ett ypperligt sätt komplettera varandra.

Bildsvepet

Den egyptiska månadstidskriften Österns Röst har haft denna magnifika vinjetbild av framtidne kungen Abdul Azziz Ibn Saud av Saudi Arabien, sittande bredvid sin telefon av märket L M Ericsson.

Vid en expo i Grand Central Palace i New York City introducerades nya LM-produkter av Ericsson Telephone Sales Corporation. De fyra telefonerande herrarna nedan är från vänster räknat dir. Hans Kræpelien; Mr. Irving Snyder i Fidelatone Company, Inc.; Mr. Roland G. Cortelyou och ing. Arne Olryd.

I en 130 m lång träviadukt från Jakobsbergsgatan till Konserthuset i Stockholm hänger ett antal telekablar »fritt i luften» på grund av det väldiga omdaningsarbetet i stadsplanen. T-banan skall nämligen dras fram här. Sammanlagt rymmer träviadukten ett 60-tal vanliga blykablar för 500 abonnenter, förutom koaxialkabeln för 2 000 abonnenter. Nederst i vänstra hörnet.

Byggnadstillstånd har beviljats för en första arbetstapp i en ombyggnad av Sieverts Kabelverks fabrik för starkströmskabel i Sundbyberg. Den första etappen omfattar ett mellanparti med en längd av 80 meter och en bredd av 60 meter. Kostnaden beräknas till 4 miljoner kronor.

Två avgående trojänare vid Huvudfabriken, fru Elsa Feldmann, nätavdelningens sekretariat, och ing. Bror Linden, NaC, avtäckades vid en avdelningsträff i Direktionsmatsalen. Uppskattningen för värdefullt arbete inom LM befygades bl. a. av NC, överingenjör G Åberg, i bildens mitt.

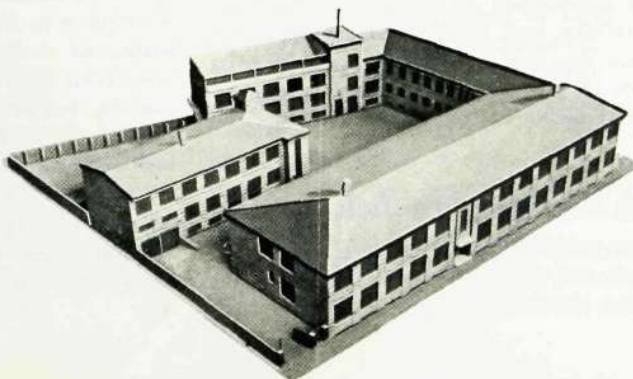
LM Ericsson hade nyligen celeberrätt besök. Vid en rundvandring i Huvudfabriken demonstrerades tillverkningen, och på fotot t. v. ser vi från vänster dir. Fernstedt, minister Enrique Plate, nuvarande handelsrådet Italo Brero och förutvarande handelsrådet Ramón Meira Serantes samt dir. Eric Carnell.

Ombyggnaden av verkstadslokalerna i Gröndal har nu kommit så långt att innerväggarna börjat resas. På bilden t. h. är snickarna i arbete.

Det med LME-koncernen samarbetande norska företaget A/S Elektrisk Bureau har konstruerat en i hög grad standardiserad telefonapparat. Samtidigt som den kan fungera i utförande dels som bord- och dels som väggapparat kan den nämligen användas som ettdera automat- eller induktorapparat. Hur man löst det förra problemet framgår av bilderna t. v. och nedan.

Det danska försäljningsbolaget LM Ericsson A/S i Köpenhamn har flyttat in i egen fastighet Finsensvej 78, där kontors- och verkstadslokaler även inretts för det samarbetande företaget Dansk Signal A/S.

"Kalle Kvalitet" drar åt varenda skruv riktigt. Våra produkter skall ofta transporteras långa vägar och bl. a. för att tåla påfrestningar måste alla skruvar vara fästade på rätt sätt.

Om alla gör som Kalle K och alltid skruvar rätt Så får nog Ville V rätt snart det inte alltför fett. 6

Kalle Kvalité Och här ett jobb har jobbet gjort av Ville Varg allt från början ej undra på —smått som stort. att karln är arg. 7

En man som Kalle Kvalité ser han ett fel så slår han larm ser han ett fel så slår han larm och säger kraftigt: Stoppl 8

LME

Nu finns det ingen plats för Ville Varg på LME han har körts bort av nya stronga Kalle Kvalité! 9

Sett och hört

χρησιμοποιούνται 5 ή 6 οριζόντιοι ράβδοι Β, έχει δύο μαγνήτες ΒΜ και αριθμόν επιλογικιστοιχοφώντων εις τόν αριθμόν των καθέτων

Λειτουργία επιλογέως Crossbar,

Ἡ κατάληψις μιᾶς καθέτου επιτυγχάνεται διὰ νον δύο μαγνητών.

Όταν διεγείρεται μόνον μία κάθετος μόνος, τοῦ μαγνήτου τῆς οριζοντίας ράβδου, ἡ ράβδ

Grekisk LM-publikation

— Det här är ju rena grekiskan, utbrister förstas den värde läsaren vid åsynen av ovanstående.

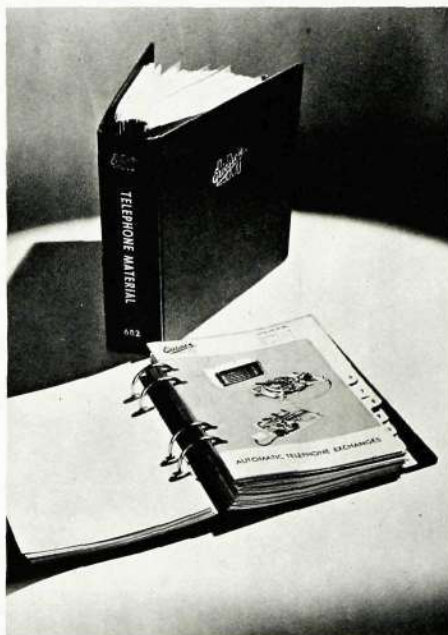
Mycket riktigt, det är rena grekiskan. Nygrekiska förstås. Bilden föreställer nämligen en sida i den tryckta beskrivning över koordinatväljarsystemet som nysst utgivits av L M Ericssons representant i Grekland, »Etepe» Commercial & Technical Co. Ltd. Publikationen är av hög tryckteknisk klass, och en representativ handledning för de grekiskspråkiga kunderna.

»Munschason» propagerar för förslagsverksamheten i Karlskrona

Förslagsverksamheten vid Karlskronafabriken har senaste tiden fått vind i seglen sedan en seriefigur kallad »Munschason» sett dagens ljus. Munschason uppträder i skepnad av en mikrotelefon, och har i de reklamappar, som hittills kommit, på vers livligt propagerat för förslagsverksamheten.

Munschason är ritad av Werner Lindkvist, Vt 51; namnet har Börje Nilsson, Vt 54, hittat på. Bland andra trevliga namn som föreslagits märkas Krumeluren, föreslaget av Gösta Andersson, Vt 52, samt »eLMER», föreslaget av förman Sture Berglund. Bland andra namn, mer eller mindre roliga, kan nämnas Sladderper, Lurbom, Idé-Mick och Karl-Mikael.

Ny katalog för telefonmateriel

L M Ericssons exportkatalog över telefonmateriel har nu utkommit i en engelsk upplaga med nummer 682.

Denna katalog ersätter katalog nr 632, och skiljer sig från denna såtillvida att den är uppdelad i 12 sektioner, innehållande sammanlagt 19 separata katalogdelar. Avsikten med detta arrangemang är att göra den nya katalogen mer överskådlig och att genom insättning av nya katalogdelar kunna hålla den mer aktuell.

SER-trotjänare fick medalj

Förtjänstmedalj för 25 års arbete vid LME-koncernen har tilldelats herr Gunnar Roos vid Svenska Elektronrör.

LM-växel på 82:a breddgraden

Nytt världsrekord i »nordlighet» har satts av det med LME-koncernen samarbetande danska företaget Automatic, som för väderstationen Nords räkning installerat en 20-linjers helautomatisk lokaltelefonväxel på 82:a breddgraden på Nordöstgrönland.

I fråga om klimatets hårdhet torde Nord också betyda rekord, då man på denna väderstation mätt inte mindre än 70 minusgrader under de kallaste polarnätterna!

Avståndet från Nord till Nordpolen är futtiga 890 km, och detta innebär att man med ett militärt flygplan når fram till världens »tak» på ca två flygtimmar... Så nästgårds till grannarna har man inte — ca 700 km.

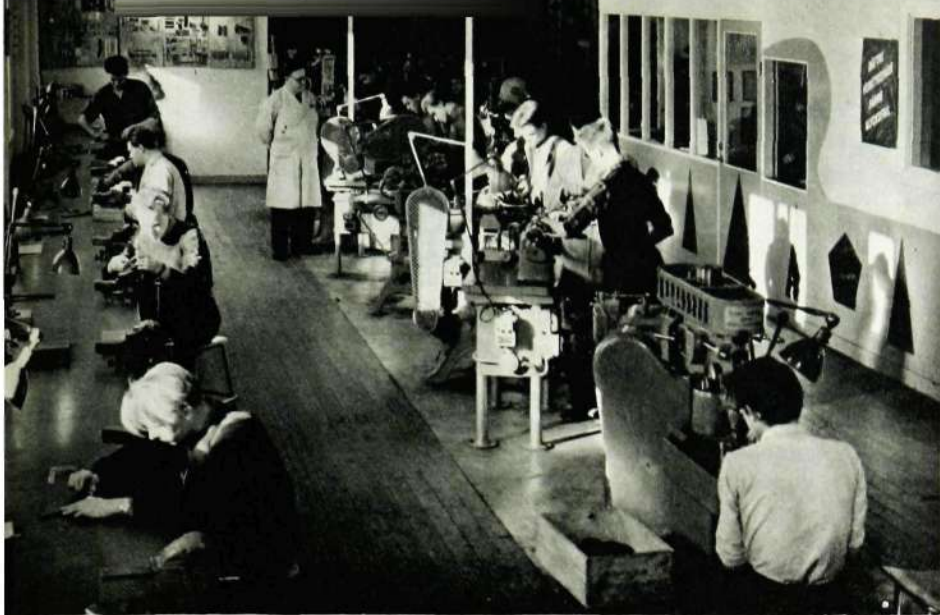
Nord bemannas av 18 danskar, och väderstationen omfattar tio byggnader, förutom fyra garage och åtta radiomaster m. m.

LM-lönsparare fick 5000 kr vinst

Det lönar sig att spara av lönen genom lönsparandet i Postsparbanken — ungdomens egen sparform — det kan bland andra herr Bengt Evert Eriksson, avd. 02 E i Tellushallen i Midsommarkransen, intyga. Han är nämligen en av de lyckliga i den kvartett som belönades med en vinst på hela 5 000 kr vid dragningen i början av mars. Han har varit lönsparare sedan i april 1951, och försäkrar att han »vet vad pengarna ska gå till».

Inte mindre än 2 515 lönsparare fick vara med och dela på 183 000 kr. Detta innebär att var 17:e lönsparare fick vinst.

Lönspararna inom LM är en ständigt växande skara, och efter dessa guldregn bör sparformen få ytterligare vind i seglen.

Ny giv mot tristess vid LME:s lärlingskola

När L M Ericssons lärlingskola tog sina nya moderna och ändamålsenliga lokaler i bruk i oktober förra året innebar detta inte bara en teknisk effektivisering av undervisningen i denna skola, där så många ynglingar fostrats till dugliga yrkesmän. De moderna lokalerna representerar nämligen på sätt och vis en ny »giv» även psykologiskt sett: det individuella tänkandet och handlandet har givits så stort spelrum som möjligt, till bätnad för det personliga initiativet. Ty trots att det här rör sig om ett formbart kollektiv hör individen ges största möjliga utvecklingsfrihet, anser skolans ledning.

Den nya »given» märks mera påtagligt redan när man stiger in i den nya verkstaden — var eljest ser man väl en sådan lokal prydd med en färggrann tapet med blomrankmotiv, och med konstnärliga dekorationer på väggar och i tvätttrum? Det gråa och trista behöver alls inte vara ett kännetecken på en verkstadslokal, menar skolans tillskyndare. Men mer om den saken senare.

— Vår lärlingskola för mekaniker är treårig, omtalar skolans föreståndare och allt i allo, ing. Sten Tiberg, VA. Rekryteringen — som för övrigt hittills inte berett oss någon svårighet — sker bland femton—sexton års pojkar, vilka i regel just har slutat i folkskolan och som tror sig ha lust och fallenhet för mekaniskt arbete. Ca 30 elever tas in varje år, och i mitten av juli börjar undervisningen. Under den första tiden sker en gallring, och efter ett halvår har de som visat sig ha största förutsättningarna uttagits. De övriga provas i sin tur på andra arbeten i verkstaden, eller slutar.

När det lider mot midsommartid det tredje året sker den högtidliga examen i lärlingskolan. Beviset för att pojkarna gått genom ekluten erhålles i form av ett diplom. Dessutom får eleverna ut de under lärlingstiden intjänta premierna, som för lärlingar med full tjänstetid uppgår till ca 400 à 450 kr. L M Ericsson betalar därtill ut flitpremier på 25—100 kr till de mest förtjänta.

Om vi nu efter denna sakkunniga introduktion skulle ta oss en titt på skolans lokaler gör vi det lämpligast med ledning av förman J D Andersson, assisterad av de två instruktörerna V Söderberg och Göte Eriksson.

Handlagsövning för nybörjarna

I ett inre rum med utrustning för bänkarbete residerar nybörjarna. Här filas, bockas, ritsas och grejas med smärre pinaler i metallen. Slutprovet är en hammare för privat bruk, alls inte så enkelt som det ser ut, och en lövsågshållare.

— Det är här handlagsövningarna sker, upplyser ing. Tiberg. Utbildningen sker efter ett visst, på vetenskaplig grund utarbetat system, vartill grunden lagts av en schweizisk vetenskapsman, dr Carrard. Detta system innebär att grundkunskaperna inläras i relativt korta arbetsperioder, en metod som visat sig vara mycket effektiv och förnuftig.

Vägg i vägg med nybörjarna residerar deras mer avancerade kamrater i den långt större maskinavdelningen. Här sker den mer kvalificerade vidareutbildningen under ca ett års tid, och det är här den verkliga grunden till deras kunnande som

I den ljusa, luftiga lokal som lärlingsverkstaden nu fått går arbetet med fart och flykt. De konstnärliga dekorationerna på väggen till höger och tapeten på gaveln ingår i den nya given.

blivande yrkesmän läggs. I denna avdelning finns allt vad som rimligen bör finnas för att en finmekaniker in spe skall trivas. Svarvar av större och mindre dimensioner, rundslipmaskin, skruv- och excenterpressar, borrar- och gängmaskiner, planslipningsmaskin med magnetbord, och över huvud taget alla doningar som behövs för mer kvalificerade lärlingsarbeten står prydligt uppgradade.

Bevis för förnämliga eleverbeten får man också av dem som vid skolan fullgjort sina tre läroår. Det hårdaste och mest oformliga stål har villigt låtit sig formas till små under av precision.

Men för att få det svenska stålet att bita på känt manér fordras även mindre härdningsprocesser. Dessa får eleverna lära sig i ett särskilt värmebehandlingsrum. En gasol-ugn svarar för att man kan er-hålla den tillräckliga värmen.

— Men naturligtvis är det inte bara fråga om praktik här på verkstaden, erinrar förman Andersson. De viktiga teoriämnen får sin beskärda del, sex timmar i veckan, då eleverna håller till i Midsommargården. De pedagogiska krafterna kommer givetvis från L M Ericsson, så vi har allt centralt och fint samlat.

— Vart tar eleverna vägen efter de tre lärarika lärlingsåren, är den samvetsfråga vi ställer till ing. Tiberg.

— Jag tors nog säga att de flesta stannar hos L M Ericsson som yrkesarbetare.

Och hur låg det till med de färgglada tapeterna och de konstnärliga dekorationerna i geometriskt modernistiska former, vilka pryder lärlingsverkstaden? Ja, äras den som äras bör. Mannen bakom verket är verkstadschefen Stig Jacobsson, som låtit sin konstnärliga ådra flöda i denna okonventionella miljö. (Hans fader var inte för inte den kände tecknaren Jac i Dagens Nyheter!)

Allt som allt: en tjusig verkstadslokal som L M Ericsson kan vara stolt över.

Lärlingen Roland Eriksson drar på sig skinnknutedressen efter slutad arbetsdag. Den blomprydda tapeten bildar dekorativ förgrund. Tapeten är sprutlackerad, vilket gör att den är lätt tvättbar.

”Även andra synpunkter än rent skolmässiga”

— På ansvarigt pedagogiskt håll sätter vi stort värde på de nya och förbättrade möjligheter till undervisning som den nya lärlingsverkstaden ger, kommenterar verkstadsklubbens yrkesombud, herr Arthur Eriksson, Vt 27, när KONTAKTEN ber honom om ett uttalande om lärlingskolans nya verkstad.

Detta gör han i egenskap av vice ordförande i Stockholms stads lärlings- och yrkesskolor, den skola som har ansvaret för den teoretiska delen av undervisningen och som även bekostar denna. Personligen undervisar han för övrigt i samhällskunskap, arbetslagstiftning och yrkeshygien.

Den praktiska utbildningen är synnerligen viktig, och det är med stor tillfredsställelse man konstaterar att resurserna nu blivit bättre, säger herr Eriksson. Lokalerna är rymliga och trevliga, och ut-

rustningen med maskiner och verktyg synes vara tillfredsställande.

Jag har emellertid lärt mig uppskatta lärlingskolans även ur andra synvinklar än rent skolmässiga, fortsätter herr Eriksson. Tidigare var det ofta så, att ynglingar från landsorten som kom in direkt på verkstaden liksom förlorade fotfästet vid den plötsliga övergången, och betedde sig som »lössläppta kalvar» inför storstadens alla lockelser.

När dessa ynglingar nu först kommer in i den lugnare miljö som lärlingskolans erbjuder, och den individuella karaktärsdanningen samtidigt kan äga rum, innebär det en långt mjukare övergång till arbetslivet än tidigare.

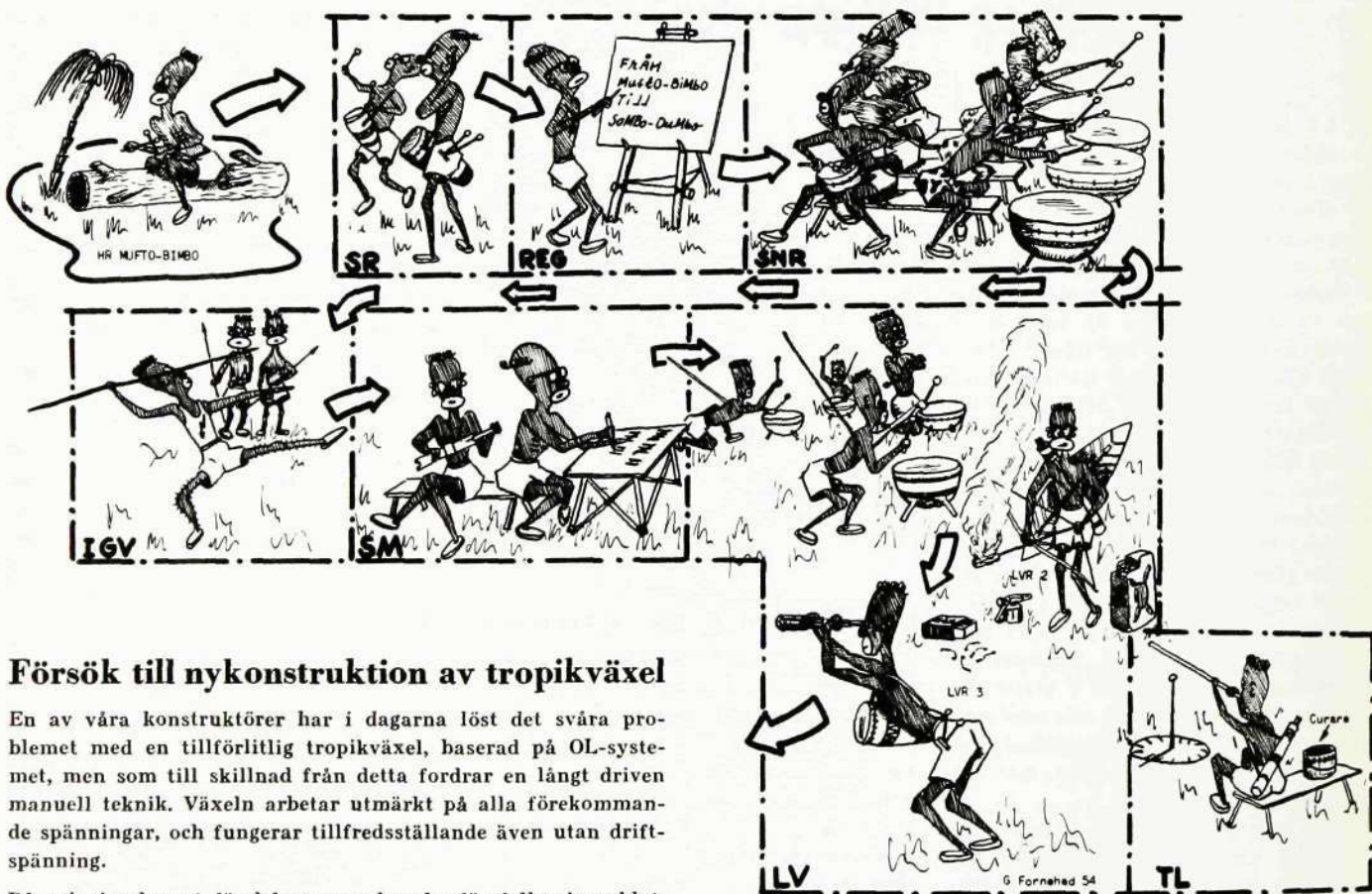
Sett på längre sikt innebär en lärlingskola som den hos LM Ericsson ett ytterst värdefullt komplement till den nioåriga enhetsskola vi nu nalkas. De stora kullar som i en framtid lämnar denna nioåriga skola kommer säkert att finna lärlingskolorna vara ett värdefullt led i vidareutbildningen till yrkesmän.

(Forts. fr. sid. 8)

När provserien är klar och passerat skärskalden i alla instanser utarbetas, efter ev. ändringar, listor och ritningar. Dessa överlämnas till verkstaden, där planerings-, inköps-, verktygs- och metodstudieavdelningarna var för sig tar en funderare. På planeringsavdelningen faller sedan att räkna ut vilket och hur mycket material som skall beställas för alla de hundratals små pinaler, vilka slutligen blir en radio.

Den tekniska avdelningen har dock mycket kvar. Bland annat skall modellen godkännas av SEMKO — Svenska Elektriska Materielkontrollanstalten, — puh! — och till sist ska den åka land och rike runt för prov under de mest skilda mottagningsförhållanden.

Till sist står Grandetten där, en vacker pjäs i matt teak eller glänsande mahogny, en fröjd för ögat och en fröjd för örat. Inte en mans jobb, men mångas, inte en dags jobb, utan kanske ett års.

Försök till nykonstruktion av tropikväxel

En av våra konstruktörer har i dagarna löst det svåra problemet med en tillförlitlig tropikväxel, baserad på OL-systemet, men som till skillnad från detta fordrar en långt driven manuell teknik. Växeln arbetar utmärkt på alla förekommande spänningar, och fungerar tillfredsställande även utan driftspänning.

Då principschemat för lekmannen kanske förefaller invecklat, skall vi här ge en kort beskrivning över växels funktion. Hr Mufto-Bimbo, som vi ser sittande på sin abonnentapparat, anropar genom att med handmikrotelepinarna anslå apparaten. SR fångar anropet och ger svarston. (Märk förenklingen i detta system jämfört med OL!) Hr Bimbo impulserar till REG, vars funktion med önskvärd tydlighet framgår av bilden. REG väljer en SNR (3 SNR pr REG), varpå IGV med spjut väljer en ledig ledningsväxlare. Lediga LV saknar spjut i ryggen, varför testningen här blir visuell. (Märk förenklingen!)

Vid detta moment inkopplas även SM (samtalsräknaren), emedan kostnaderna för samtalet nu börjar hopa sig. LV testas

om den sökta abonnenten är ledig genom att visuellt förvissa sig om, att dennes bostad ej står i brand. Skulle så vara fallet ges upptagetsignal från LVR 3. I annat fall sändes anropsignal av LVR 2. Det skulle leda för långt att här gå in på exakta tillvägagångssättet, men den hemsökta abonnenten märker ganska snart, att växeln anropar. Skulle något steg i växeln uppehålla sig för länge med uppkopplingen av samtalet, träder tidsövervakningen TL i funktion, varvid ett uppreparande av dröjsmålet effektivt hindras. Slutsignal ges även från TL, varvid en något starkare dos än ovan kommer till användning.

Verkmästare Olle Wärnlund på SRA flankeras här av mr Siddiqui t. v. på bilden och mr Rizvi, båda pakistanska praktikanter.

Praktiserande pakistaner lär telekommunikationer

— We like Sweden very much! (Vi gillar Sverige helt och fullt!)

Uttalandet kom samstämmigt från två gentlemän, vilka stack av mot den bortrinnande snön, när de ilade över Alströmergatan på Kungsholmen på väg till »labbet» i serviceavdelningen vid Svenska Radio AB.

Vi högg dem naturligtvis i kragen för en intervju, och de två gentlemännen visade sig vara mr Rashid Siddiqui och mr Alay Haidar Rizvi, båda pakistaner och praktikanter vid SRA och HF.

— Vi är elektroingenjörer, examinerade från Punjab University i Lahore, som är Pakistans näst största stad. Där fick vi en grundlig teoretisk skolning inom telekommunikationstekniken.

— Hur vi kom till Sverige? Tja, det är faktiskt en historia för sig; dels har det skett genom förmedling av den svenske professorn Lundberg, vilken föreläste hos oss i Punjab University, dels genom Pakistans regering.

— Och skriv upp att vi trivs, säger mr Siddiqui med glittrande bruna ögon. Själv kom jag hit i juni förra året, mitt i den underbara svenska sommaren. Då det var ljusst dygnet om, ah! Nog stannar jag ett och ett halvt år, för här finns så oändligt mycket att lära.

— Mitt i mörka hösten, i november i fjol, kom jag till SRA direkt från London, fyller mr Rizvi i. Även jag tänker stanna ett och ett halvt år. Tiden går så fort här. Och även jag vill se den svenska sommaren...

— Om vi hungrar efter solsken? Åh nej, skrattar båda, vi »fyllde på» hemma i Pakistan innan vi åkte hit. Där skiner solen nästan alltid, som ni förstår.

Skriv gärna, ber till sist de båda långväga LM-praktikanterna, att vi är ytterst tacksamma för att få vidga våra erfarenheter i fråga om telekommunikationer. Vad Pakistan behöver är erfarna tekniker, och det kan ni svenskar hjälpa oss med.

Från

förslagsverksamheten

Förslagsverksamheten inom Huvudfabriken vid L M Ericsson visar visserligen vad gäller verkstaden en nedgång för år 1953, omtalar ing. H Boye, VtsC, men tendensen är klart uppåt. Ljusa idéer föds friskt, som man för övrigt kan se av statistiken för gångna år, och glädjande ofta är det kvinnliga anställda som kommer med dem.

Vid årets första sammanträde med verkstadens förslagskommitté meddelades att nio förslag inkommit. Ersättning har utgått för fyra med sammanlagt 210 kr. Kontorets förslagskommitté har för sin del färdigbehandlat åtta förslag, av vilka ersättning betalats för ett med 35 kr.

För verkstadens del kan nämnas, att under fjolåret inkom sammanlagt 45 förslag, av vilka 24 belönades med sammanlagt 1 810 kr. Motsvarande siffror år 1952 var i fråga om antalet förslag 67; ersättningssumman 3 120 kr.

Till kontorets förslagskommitté inkom förra året 29 förslag, av vilka åtta belönades med sammanlagt 375 kr. År 1952 mottog kontorets förslagskommitté 51 förslag. Belöningssumman uppgick då till 1 115 kr.

Förslagsverksamheten bör ses som en av de anställdas verkliga möjligheter att ge sitt bidrag till det fruktbara samarbete, som vi alla i själ och hjärta eftersträvar. Det är inte bara fråga om stora uppfinningar. Småfinurliga förbättringar och förenklingar i det dagliga arbetet har även sin betydelse. Detta gäller även kontorsarbetet. Tänk efter i er dagliga samsättning om det inte är något som skulle kunna göras på ett annat sätt, mer praktiskt och arbetsbesparande! Fundera på saken och ni skall finna att arbetet blir intressantare än om man slöar till och låter allt gå som vanligt.

»Mjölkdags»

(Personaltidning för MC)

Visby automatstation har satts i drift

Visby automatstation för 5 500 linjer sattes i drift söndagen den 4 april, och debuten gick helt programenligt. För installationen har LM svarat under ledning av ingenjörerna N Andersson och T Thunberg samt förman Einar Andersson.

TACKSPALTEN

Vi tackar hjärtligt för all uppvaktning i samband med vårt bröllop.

Margith och Bertil Andersson, HF

Mitt hjärtligaste tack för hyllningarna på min 50-årsdag.

Gunnar Berggren
HF 15.3.54

För all uppmärksamhet på min 50-årsdag ber jag härmed få tacka så hjärtligt.

Erik I Engqvist, YmkC, HF

*

För all den uppvaktning som kom mig till del på min 50-årsdag ber jag härmed få framföra mitt hjärtliga tack.

Gottfrid Hansson, Vt 12, HF

Mitt tack till alla dem som gjorde min 50-årsdag ljus och glad.

Edvin Johanson, Vt 67, HF

*

För all vänlig uppmärksamhet på min 50-årsdag framföres härmed mitt varma tack.

Einar Molander, CnmC, HF

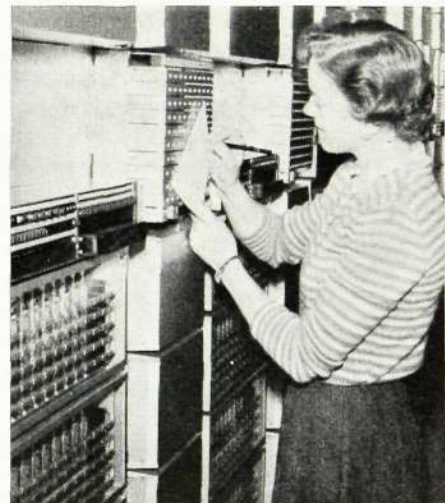
*

För all uppvaktning på min 50-årsdag ber jag härmed få framföra mitt tack.

Bengt Wallenius, Ia, HF

Överkopplingen ägde rum mellan kl. 5 och 6 på morgonen, och redan kl. 5.40 kunde abonnenterna börja använda fing-erskivan.

Stationen är utförd enligt Televerkets markörsystem, och är den första i en serie som levereras av LM till verket.

Fru Lisbeth Jonsson avläser samtalsräknarna på den nya automatcentralen i samband med att denna sattes i drift.

Instruktörsfrågan brännande för LME hemvärn

— Vi har stora luckor inom våra led i LM Ericssons industrihemvärn, det ska villigt erkännas. Hemvärdet bygger på frivillighetens grund, vilket är både vår styrka och svaghet. Men vi *kan* bli starkare, om alla LM-are hjälps åt, säger hemvärnschefen, herr I Enander, ViC. »Om vi alla hjälps åt går det fint», nickar instämmande plutonchefen ing. A Ahlberg, TvC, och skjutledaren ing. K B Olsbro, MpC.

För att LM industrihemvärn skall bli starkare behöver vi en vidgad rekrytering över hela linjen. Den appell jag som hvechef vill rikta främst till reservbefäl av alla kategorier är denna: kom och hjälp oss som instruktörer. För oss liksom för många andra organisationer är instruktörsfrågan brännande. Vi vet att här på LM finns många reservofficerare, vpl off och uoff, som kan bli oss till ovärderlig hjälp. Och naturligtvis får alla instruktörer arvode genom Kronan.

Till de män under och över värnpliktsåldern, vilka vi ännu väntar på, vill jag rikta denna maning: kom redan i dag och låt oss tala om saken! Det är bättre att frivilligt sluta sig till våra led i dag än att vänta till den dag då inkallelse kommer till vpl hemvärnsman. Dessa kommer nämligen att tas ut enligt en ny organisationsplan, som man nu håller på att genomföra. Denna innebär, att de som fått uppskov eller frikallats kan tvångsvis inkallas som vpl hemvärnsmän. Och nog är det väl trevligare att kämpa frivilligt!

Skjutskickligheten är naturligtvis A och O inom hemvärdet. Samarbetet främst med LM:s egen skytteklubb är ypperligt, och samordningen av skytteverksamheten ska intensifieras. Vi ska i största möjliga utsträckning delta i korporationstävlingar och fältskytte, och över huvud gynna tävlingsmomentet.

Men vår ständiga strävan är att få fram inte bara en topp utan främst en bredd: ingen hyman ska behöva känna sig bortkommen bland sina kamrater. För att egga till tävling inte blott individuell planerar vi också en stor fältskjutning på hösten, en sluttävling mellan plutoner. Då är hela kompaniet i elden.

Hemvärdet behöver Ditt stöd, gå med i hemvärdet!

Den festliga finalen på verkskyddets fest gestaltade sig så här. Inga namn!

Verkskyddsfest med spex och allvar

Både spex och allvar satt i högsätet då LME-direktionen bjöd deltagarna i Verkskyddets befälkurs på middag i tjänstemannamatsalen vid HF den 26 februari. Ytterligare en anledning till fest fanns emellertid, nämligen utdelning av förtjänsttecken till äldre medlemmar i LME:s verkskydd. Ledningens tack framfördes av dir. Thorelli, som harangerade verkskyddet och utdelade Sveriges Civilförsvärsförbunds förtjänsttecken till 25 trägna verkskyddsmedlemmar. En fick ståta med silver, medan de övriga bronsbehängdes, och LM:s egen orkester gav middagen en solenn ram.

Nu var det emellertid nog med allvaret; nu började spexet. In trädde nämligen ing. Ulvborn i trollkarlens skepnad, och gav en demonstration av hur tekniska tjänsten arbetar. Det arbetet gick lekande lätt inte minst tack vare »kung Faruk». Inte nog med detta; kritik över en verkskyddsövning bestods av ing. Söderström, och det var inte utan att deltagarna litet till mans fick sig en släng av slevan... Nu hade man fått upp stämningen riktigt ordentligt, och det föll sig därför naturligt att en något originell verk-

skyddsövning iscensattes framför åskådarnas ögon. Där sågs sålunda en primadonna, ljuvelig att skåda, med linhår, kort klänning och — bara, håriga ben. Syster Alida således, fast nog liknade hon betänkligt en viss ing. Olofsson. Beskäftig assistent var i detta fall »dr Sjöholt» (inga alias i detta fall), och tillsammans gav de en nog så slående demonstration av olika bedövningsmedel för sårade, exempelvis klubba av jätteformat.

Mot slutet blev övningen illande het, men branden släcktes — med bensin! — och det hela slutade i frid och fröjd med stor omfattning mellan en hemvärnsman och en verkskyddskvinna, vilka illustrerade hur behagligt samarbetet *kan* bli. Si, det var en förtjänstfull fest det.

Blodgivarkampanj hos LM Ericsson gav gott resultat

En vädjan från Svenska Röda Korset till LM Ericssons personal om att bli blodgivare gav till resultat att inte mindre än 375 personer anmälde sig för provtagning.

Träna för korporations- skjutningen!

LME hemvärn träningskjuter friskt inför kommande skytteduster, och nästa uppgörelse blir Svenska Dagbladets Korporationsskjutning, som äger rum söndagen den 9 maj. Anmälningstiden utgick den 24 april, och det är önskvärt att hemvärnets skyttar i största möjliga utsträckning tränar för denna uppgörelse och återför korporationen till dess gamla rangplats.

LM-arna välkomna som pistolskyttar

L M Eriessons Skytteklubb hyser en synnerligen livaktig pistolsektion, vilken under det gångna verksamhetsåret kan peka på flera framgångar. Särskilt må nämnas, att ing. Åke Wærnlund, Transmissionsavdelningen, hemförde segern i Stockholms Pistolskyttekrets mästerskapstävlingar.

Men med de möjligheter som numera består alla skytteintresserade LM-are — vi behöver här nämna bara korthållsbanorna i LM:s bergskyddsrum — är långt fler pistolsinnade välkomna i pistolsektionen. Några ekonomiska betänkligheter behöver vederbörande inte hysa, då ammunitionen erhålles till en kostnad av sju öre per skott för 6 mm Walther, medan den för tjänstevapen av grövre kaliber betingar ungefär dubbla priset.

När detta läses stundar utomhussäsongen på allvar, och fina möjligheter bjuds till såväl träning om tävling på Mälarhöjdens pistolskyttebana. Rutinerade instruktörer hjälper nybörjare till rätta, och en vardagskväll i veckan ges tillfälle till träning och märkestagning. Under vår och höst — de egentliga tävlingssäsongerna — ordnas regelbundna tävlingar i såväl skol- som fältskjutningar.

Då pistolen har stor betydelse för alla dem som fått den till tjänstevapen bör alla dessa ta chansen att öva under de gemytliga former pistolsektionen bjuder. Hänvändelse kan göras till sekreteraren eller skjutledaren, respektive ing. Sven Lindberg, Transmissionsavdelningen, tel. 1513, och ing. Folke Karlsson, Transmissionsavdelningen, tel. 1512.

Manuskript

till nästa nummer av **KONTAKTEN**
bör vara redaktionen till handa senast
den 15 maj.

49-årige Uno Jehler

klarade Vasalopp med glans

*Hoppas att Du vallat rätt
sätt på stavarna nu sprätt
Uno Uno Uno*

Scenen är startplatsen för Vasaloppet, klockan har hunnit bli 7.26 söndagen den 7 mars, och fältet av löpare är fördelat på 78 kolonner om åtta i varje. Telegrammet är ställt till startnummer 181, Uno Jehler, Kraft IK, som snabbt skidar fram till speakern och hämtar det.

— Först blev jag väldigt skraj. Nu har det hänt något där hemma, så jag måste bryta redan innan jag startat, var min tanke, berättar all round-fenomenet Uno Jehler, RfC på LM.

Men när jag bröt telegrammet verkade det som en vitamininjektion. Det måtte ha varit hela alfabetet vitaminer i koncentrat, för när klockan slog sex i Mora kyrka var det jag som åkte i mål. Inte andfådd, och inte svettig. Men plaskvåt om fötterna.

Hur det känns att i ett svep skida åttiofem och en kvarts kilometer vid 49 års ålder? Tja, bygger man bara upp konditionen förståndigt går det fint. (Nåja, främsta förklaringen heter nog vilja och spänst.) Men det är lustigt tänka sig att när jag var 25 år måste jag åka tre gånger för att klara bronsmärket på tremilen...

Tio och en halv timmes oavbruten skidåkning ger en hel del att tänka på. Man måste hålla sitt eget tempo. Föret var bitvis hopplöst, bland det svåraste i något Vasalopp. Till Sälen åkte jag, liksom alla andra, på fredagen. Där bodde vi fyra man i familj; vi bara åt och vilade. Tre ordentliga middagsmål (!) la' vi in på lördagen, kl. 9, 13 och 18. Man måste magasinera så man stoppar. Segraren Kuvaja gjorde sammaledes.

När söndagsmorgonen stod becksvalt steg vi upp en kvart före fyra. Vi satte i gång med ytvallning i källaren, strök liniment på benen och förberedde oss. Redan kl. 5 åt vi ett skrovsmål på ragu med morrötter, fläskpannkaka (!) och risgrynsgröt därtill. Se'n bar det i väg i otta till startplatsen, där skidorna märktes.

Åh vilken syn detta väldiga fält av skidlöpare, nära sex hundra man från landets alla hörn. Och jag var ingalunda äldst: där fanns en som var 59 år.

Halv åtta prick gick starten, då tätklungan kastade sig fram i ledningen. Redan då var det flera som gick omkull i

Nr 181 Uno Jehler visade fin kondition hela Vasaloppssträcken. Här stakar han fram vid Evertsberg.

utförlöpan vid startplatsen. Men själv tog jag det lugnt.

Tja, sen höll jag min jämna lunk, kilometer efter kilometer i det omväxlande hala och klabbiga föret. Vid Oxberg stod en liten dalagrabb vid spåret och höjtade: »Vill farbror ha varmt vatten?» Det kunde man naturligtvis inte neka till — och heller inte till vällingen, blåbärs-soppa, mjölken och apelsinerna som bjöds vid kontrollerna. Kalorierna gick åt! Heja Uno, skrek folk när jag i ledningen för en liten klunga svängde in på gatan till målet i Mora. Förklaringen var inte att jag hörde till favoriterna utan att dom hade programhäften, där även nr 181 stod!

Tio och en halv timmar hade jag stått på skidorna, och skönt var att duscha och kläda om. Två timmar senare bjöds det dans i Mora Hotell, där Mora-Nisse och Kuvaja och dom andra kanonerna svängde om efter prisutdelningen.

Ett diplom på väggen hemma i Bollstanäs är beviset för att jag fullföljt Vasaloppet. Och skriv upp att jag inte ångrar att jag »lopp i fädrens spår» i 85 250 meter! Är det någon LM-are som vill göra om Uno Jehlers bravad? I så fall kan vi ge ett recept på hur man bygger upp konditionen. Gå först fyra kilometer till järnvägsstationen, åk sedan tåg i en halvtimme, och fullfölj med cykelåkning från Karlberg till LM, eller motsvarande. På kvällen omvänt.

Grattis Uno!

L M Ericssons Idrottsklubbs femtonde årsmöte

L M Ericssons Idrottsklubb höll sitt femtonde årsmöte söndagen den 24 februari i Hörsalen. Ett 40-tal intresserade hade infunnit sig när mötesordföranden herr L Nordström, Yfp, öppnade förhandlingarna. Vid styrelsevalet blev det omval över så gott som hela linjen.

Efter mötesförhandlingarna visades en intressant film, där man fick följa Djurgårdens fotbollsspelare på Fjärran Östernturnén hösten 1950.

Styrelsen fick följande utseende:

Ordförande Werner Sundell, CfuC; sekreterare Gunnar Nilsson, Ttp; kassör idrottsledaren H Forsberg, Pm; revisorer Rune Pettersson, Trm; Sixten Jalvert, Vi, och Arne Nyman, PiC; materialförvaltare idrottsledaren; representanter i LME Idrottsförbund Werner Sundell och Gunnar Nilsson.

LME IK:s

mästerskap på skidor

I rykande snöstorm och sex minusgrader gick årets klubbmästerskap på skidor, med start och mål vid Mälarhöjdens Idrottsplats.

Det »dåliga vädret» bidrog till att deltagarantalet ej var så stort, men de som startade kämpade hårt om klubbmästerskapstitlarna.

Klubbmästare i de olika klasserna blev: *Seniorer, ca 12 km:* Nils Persson, Tl, 54.44. *Oldboys, 12 km:* Per Tiderman, Vt 16, 1.11.26. *Juniorer, 6 km:* Anton Mattsson, Vt 15, 30.35.

I nybörjarklassen segrade G. Mollén, Les, på den 6 km långa banan med tiden 37.25.

Ny ordförande i KA:s Idrottsförening

Vid årsmötet avböjde ordföranden, förman Göthe Sjöstrand, omval, och i hans ställe valdes Herbert Bengtsson, Vp. Styrelsen har i övrigt följande utseende: v. ordf. Erik Karlsson, Vt 54, sekr. Arne Nilsson, Vt 55, v. sekr. Bo Nordvander, Vt 54, och kassör Lars Karlsson, Vt 51. Suppleanter: Roland Odehammar, Vt 58, och Rolf Pettersson, Vt 55. Revisorer Sture Berglund och Göthe Sjöstrand.

I sektionensvalen blev namnfördelningen följande. Fotboll: Erik Karlsson, Helge Svensson och Herbert Bengtsson. Fri idrott: Roland Odehammar, Rolf Pettersson, Karl E Bergkvist, Tennis: Georg Svensson, Uno Svensson, Sture Berglund. Bordtennis: Arne Nilsson och Brage Bo-

STOCKHOLMSFLICKORNA VISADE LEJONKLON I HANDBOLL

LME concernmästerskap i handboll för damer och herrar spelades veckohelgen 20—21 mars i Eriksdalshallen i Stockholm med Radiola Sportförening som arrangör. Arrangemangen gick gott i lås, och tävlingen blev lyckad. Karlskrona fick första inteckningen i det av dir. Sven T Åberg nyuppsatta vandringspriset, en stänka av ciselerat tenn, som skall erövrats tre gånger för att bli ständigt egendom.

På spinnsidan visade emellertid stockholmarna lejonklon, och hemförde titeln som concernmästare före Katrineholms-damerna.

Poängtabellerna nedan visar placeringarna.

Damer:

LME	3	3	0	0	16—9	6	1
Kh	3	2	0	1	12—11	4	2
Ermi	3	1	0	2	8—10	2	3
SRA	3	0	0	3	7—13	0	4

man. Skytte: Lars Karlsson, Tage Pettersson, Sven Svensson och Rune Karlsson. Bowling: P O Stenborg, Herbert Bengtsson och Nils E Olsson.

Göthe Sjöstrand, vilken verkat som ordförande sedan starten 29 september 1947, avtackades för uppskattad insats av nyvalde ordföranden Herbert Bengtsson.

Herrar:

Grupp I

LME	4	4	0	0	52—9	8	1
Gbg	4	3	0	1	37—12	6	2
SRA	4	2	0	2	15—37	4	3
Kh	4	1	0	3	13—38	2	4
SKV	4	0	0	4	11—32	0	5

Grupp II

KA	3	2	0	1	31—18	4
FÖB	3	2	0	1	28—26	4
DKB	3	2	0	1	20—22	4
Ermi	3	0	0	3	15—28	0

Till finalomgången för herrar gick de fyra bästa, där de båda gruppernas tätkvartett möttes i kamp om första, andra, tredje och fjärde pris.

Här blev resultatens:

KA—LME	9—2
FÖB—Gbg	14—7
DKB—SRA	12—6 (efter förlängning)
Ermi—Kh	9—7

Efter tävlingen möttes man till bankett på Göta Källare, där 50-talet deltagare hade trivsamt värre. Bland annat underhöll de pigga göteborgarna med sång!

LME:s segrande damlag i handboll framför målburen. Överst t. v. Eric Rickman, Evk; Asta Svelander, Dea; Gurli Holmdahl, Vp; Britt Johansson, Ys; Ingegärd Öster, Vp; i undre raden Ulla Najström, Gk; Anna-Britta Elvin, Dpl, och Gertrud Schumacher, Evp.

LM-arna vann rubb och stubb i gurkan

De LM-are som tog fritidståget till »gurkan» Västerås söndagen den 14 mars behövde sannerligen inte ångra sig. Invasionen slutade nämligen med seger i bridge, handboll, bordtennis och tennis, eller alla de »grenar» LM-arna ställde upp inom.

För att börja med bridgen vann LM-arna med hela 400 poäng mot Flygets Bridgeklubb. I handboll fick Kraftverkets lag finna sig i nederlag med siffrorna 8—6, i bordtennis blev viktorian 6—4 och i tennis 2—1.

Ett 30-tal LM-are gjorde en rundtur i Domkyrkan, en helgedom som rymmer en myckenhet historiska minnen.

Stort intresse för koncernmästerskapen i bordtennis

Intresset för Koncernmästerskapen i bordtennis, vilka i år gick 15—17 mars, var större än någonsin tidigare. Inalles ställde inte mindre än ett 60-tal tävlande upp, varav 43 i single och 29 i dubbel.

Gammal är äldst visade sig snabbt, och finalstriden stod hård mellan favoriterna Runo Avin och Einar Karlsson. Flera nya ämnen till bt-stjärnor dök emellertid upp, av vilka bör framhållas blott 17-åriga L. Å Lindvall från Huvudfabriken.

Tävlingarna ägde rum i lilla matsalen på Huvudfabriken, och gick kvällarna tre. Över huvud bjöds hårda och fina matcher, och spelhumöret var hela tiden det bästa. Spinnsidan var inte representerad i detta sammanhang, utan ställde upp i sitt eget KCM den 29 mars.

Resultat:

Seniorer, single, 43 startande.

- 1) Runo Avin, GA, koncernmästare; 2) Einar Karlsson, HF; 3) G Ekman, RIFA; 4) L Å Lindvall, HF; 5) Å Sjödin, RIFA; 6) S Johansson, SRA; 7) K Andersson, RIFA; 8) L E Andersson, ALPHA; 9) B Bengtsson, RIFA.

Seniorer, dubbel, 19 par.

- 1) L E Andersson/E Persson, ALPHA, koncernmästare; 2) R Avin/H Karlsson, GA; 3) L Å Lindvall/E Nordfeldt, HF; 4) G Ekman/Å Sjödin, RIFA; 5) L Andersson/R Eriksson, HF; 6) K Andersson/F Rask, RIFA.

Oldboys, 14 startande.

- 1) E Persson, ALPHA, koncernmästare; 2) K Waldelius, HF; 3) B Åhrberg, HF; 4) O Olsson, HF.

Schweizare blev LM-mästare på skidor

Söndagen den 14 mars arrangerade Söderhamn årets KCM på skidor. Tävlingen avgjordes i strålände väder, men med stark dagsmeja under tävlingens senare del, vilket satte de tävlande på svåra vallningsproblem.

I seniorklassen överraskade schweizaren H Hoffstetter, HF, med att hemföra segern, före S O Sundell, Sieverts Kabelverk, vilken ledde vid varvningen men tappade orken under andra varvet.

Segrare i de övriga klasserna blev:

Juniorer: Torbjörn Olsson, Söderhamn. Damer: Karin Östlund, Söderhamn. Nybörjare: Ingvar Lundgren, Söderhamn. Y. Oldboys: Folke Lindgren, Sieverts Kabelverk. Å. Oldboys: Georg Lind, Sieverts Kabelverk.

Efter tävlingen bjöds de tävlande och funktionärer på kaffe i matsalen, varefter Söderhamnschefen disp. John Ericsson förrättade prisutdelning för årets KCM-tävling på skidor.

Sven Jacobsson, Sieverts Kabelverk, tackade å gästernas vägnar arrangörerna för det utmärkta sätt på vilket tävlingen genomförts.

Tej

Stor mätareleverans från Ermi

En order till Ermi lydande på inte mindre än 80 000 en-fas-mätare och 15 000 3-fas-mätare har ingått från Grekland. Public Power Corp., Aten, en institution motsvarande vår vattenfallsstyrelse. Leverans skall ske successivt under detta år fram till den 1 oktober.

ALPHA:s försäljningsorganisation

Försäljningen av ALPHAs elektriska installationsmateriel har tidigare skett genom Sieverts Kabelverk. Från ingången av detta år har emellertid ALPHA själv övertagit försäljningen av denna materielgrupp till grossisterna. Till installatörerna inom Stockholms-distriktet sker dock försäljningen fortfarande genom Sieverts Kabelverk.

I landet i övrigt fungerar LM-filialerna som försäljningsorganisationer i likhet med tidigare.

Ermi har tidigare sålt sina mätare på den svenska marknaden uteslutande genom Sieverts Kabelverk och ASEA IM, (Installationsmateriel), och sina instrument och balanseringsmaskiner från Ulvsundakontoret med hjälp av en resandingenjör. (Hjulbalanseringsmaskinerna genom FÖB och Huzells i Karlstad.)

Från ingången av år 1954 har Ermi själv övertagit den del av försäljningen som dittills handhafs av Sieverts Kabelverk. I samband härmed ökas resandestaben

till fem anställda, som bereser var sitt distrikt av landet. Tre av dem är placerade vid LME-filialerna i Malmö, Göteborg och Sundsvall; de två övriga är stationerade i Ulvsunda.

Årsmöte med SIF-klubben vid SER

SIF-klubben vid SER höll den 10 februari årsmöte på Malmen. Till mötet hade inbjudits ombudsman Redvall, vilken dels ledde årsmötesförhandlingarna och dels i ett anförande klargjorde SIF:s inställning till vissa av de konsekvenser, som införandet av den obligatoriska sjukförsäkringen innebär.

Stadsantikvarien vid Stockholms Stadsmuseum, Alf Nordström, anfördes kvällens avslutning. Han käserade sakkunnigt över ämnet »Förr och nu vid Hammarby sjö» och visade ett stort antal unika ljusbilder över trakterna kring Skanstullsbron, från gamla stiek föreställande avrättningar vid den dåvarande galgbacken och fram till Hammarby Industriområdes tillblivelse.

Klubbmästaren fick anledning berömma medlemmarna för det intresse de visar för deltagande i klubbens arbete, vilket gör att SER kan visa upp en prydlig närvaroprocen för årets SIF-sammankomster. Efter årsmötet har klubbstyrelsen följande sammansättning:

Ordförande ing. Rikard Keyser, v. ordförande ing. Kurt Ramsten, sekreterare ing. A Bertel Westerlind, v. sekreterare herr Stig Zachrisson, kassör fröken Karin Linder, suppleanter ing. Gunnar Holm herr Kurt Langeryd, klubbmästare ing. Jack Wäneland.

Karlskronafabrikens arbetsledare

Vid årsmötet omvaldes ordföranden, förman Nils Håkansson. Styrelsen består f. ö. av förmännen Georg Svensson, sekreterare, och Ivan Lindström, kassör. Suppleanter är G Björk och R Kindvall.

— Någon på Mars vill tala med dig!

Cyklar och cykelställ vid HF

Vid en »rundvandring» längs cykelställen vid Huvudfabriken upptäcker man märkliga saker. Där står dussinvis med cyklar som uppenbarligen »parkerats» för gott och rostar sönder. Åren går och till sist är det bara skrothögar kvar.

Någon borde väl se till att detta vrakgods kontrolleras och bortskaffas? Plats behövs så väl för alla som dagligen använder cykelställen, ej minst mopederna.

Arg cykelägare

Årsmöte med Konstföreningen

LME Konstförening höll den 26 mars årsmöte i Demonstrationsrummet vid Huvudfabriken under livlig tillslutning från medlemmarnas sida.

Sedan ordföranden, ing. G Berggren, hälsat välkommen, följde uppläsning och godkännande av verksamhets- och revisionsberättelserna samt val av styrelse och funktionärer. Dessa skedde i rask takt, och det blev omval efter hela linjen.

Styrelsen fick följande sammansättning, sedan den konstituerat sig: ordförande ing. Berggren, GnC; v. ordförande förständigare K E Österlund, Vt 18; sekreterare fru Ragnhild Boström, Ekl; kassör ing. A Redtzer, Dp; samt fröken Anna Pettersson, Vt 39, herr N Strömblad, KV, och kapten K Hagstedt, Dfk. Revisorer är ing. T Berglund, Xp, och ing. R Göransson, Vt 16.

Av verksamhetsberättelsen framgick bl. a. att föreningen under året anordnat flera visningar, utställningar och studiebesök. Vidare har s. k. månadsutställningar anordnats i matsalarna tiden februari—april och september—december, och i samband med dessa har 15 konstverk utlottats.

LME Konstförening kan glädja sig åt ett allt mer ökat intresse, och vid 1953 års slut utgjorde medlemsantalet inte mindre än ca 500.

Efter årsmötesförhandlingarna samlades deltagarna till supé och samkväm i Direktionssalsalen, där en animerad diskussion om konst utspann sig mellan medlemmarna och tre inbjudna konstnärer, nämligen Svenolov Ehrén, Jörgen Fogelqvist och Egil Malmsten. Den stora frågan var givetvis konstnärens kontra köparens sätt att se på konsten.

Bridgespalten

Här kommer nu problem nr 2 i vår serietävlan i tre omgångar i bridge. Som synes är det även denna gång fem frågor i följd, vilka skall besvaras och lämnas till KONTAKTEN:s redaktion senast den 15 maj.

De som ännu ej sänt in svaren på problemen i nr 1 av KONTAKTEN kan göra detta samtidigt med de förstnämnda, dvs. till den 15 maj. »Fenomenet» med två klöverfyror i problem nr 4 av första omgången berodde ej på felgiv utan på »Nisse».

Segrare blir, som tidigare nämnts, den som erhåller högsta poängsumman i de tre omgångarna. Första pris är 25 kr., näst bäste belönas med 15 kr.

Andra omgången:

1. Ingen i zonen, budgivningen:

Syd	Väst	Nord	Öst
pass	pass	1 kl	pass
1 r	D	3 r	pass
?			

Syd har:

Sp D, 10, 5, 4. Hj K, 10, 7. R D, Kn, 9, 6. Kl 8, 3.

2. Alla i zonen, budgivningen:

Syd	Väst	Nord	Öst
		1 r	pass
?			

Syd har:

Sp E, D, 5. Hj K, 8, 4. R 8, 7, 4, 3. Kl 9, 5, 2.

3. Ingen i zonen, budgivningen:

Syd	Väst	Nord	Öst
pass	1 hj	1 s	D
?			

Syd har:

Sp K, 8, 5. Hj 10, 3. R D, 4, 3, 2. Kl D, Kn, 5, 2.

4. Ingen i zonen, budgivningen:

Syd	Väst	Nord	Öst
2 r	3 kl	D	pass
?			

Syd har:

Sp E, K, D. Hj E, 10, 5. R E, K, D, 8, 6, 2. Kl 4.

5. Alla i zonen, budgivningen:

Syd	Väst	Nord	Öst
	1 sp	2 r	D
?			

Syd har:

Sp K, 10, 4. Hj D, 9, 8. R 7. Kl E, K, D, Kn, 8, 6.

Bridge i Karlskrona

Under vintern har ett 40-tal LM-are i KA roat sig med bridge. I nybörjarkursen har ungefär 20 deltagare varit med. Vid de mer avancerade borden har ett 20-tal entusiaster bl. a. avverkat en partävlan, i vilken Georg Stahre och Rune Karlsson, Vt 58, slutade som segrare.

Styrelsen i den livaktiga bridgeklubben utgöres av G Engvall, ordf., P O Stenborg, sekr., och G Pileskog, kassör, samt Arne Andersson.

— Hur många stick har Du fått?

Matematisk gåta

En dag började det snöa. Snön föll med konstant intensitet. En snöplog, vars hastighet var omvänt proportionell mot snö-täckets tjocklek, körde dubbelt så långt mellan kl. 13 och 14 som mellan 14 och 15.

När började det snöa?

Den först öppnade rätta lösningen belönas som vanligt med en ovikt tia, och skall vara red. till handa senast den 15 maj.

Finurliga lösningar på förra nöten

Lösningen på matematiska nöten i nr 1 av KONTAKTEN blev något av en nötknäpparsvit, där svaren inte tycks ha berett någon större svårighet.

Ödets gunst kan främst ing. Bertil Franzon, Go, HF, tillskriva sig. Han har alltså en ovikt tia att glädja sig åt.

En hel del både utförliga och finurliga svar har presterats av hrr matematiker. Så här såg ett ut: Fyrahundratjugoettusenfemtio tvåvåbiljonersexhundratrettioettusenfemhundrastruttioåttamiljonerniohundrafyrtiosjutusentrehundrasextioåttå.

Men enklare är givetvis att skriva så här: 421052631578947368.

FRÅN FÖRETAGSNÄMNDERNA

Aktiebolaget Ermex

Sammanträde den 22 januari 1954

Sannolikt kommer det ekonomiska resultatet för föregående år att visa sig vara relativt tillfredsställande, sade hr Ramstedt. Den större konkurrensen medför emellertid att företagets produktion per anställd ytterligare måste ökas utan att produkternas kvalitet försämras.

Hr Hagengård lämnade en översikt över kostnaderna för bl. a. kontorsmateriel, förbrukningsverktyg och elförbrukning, och påpekade nödvändigheten av att var och en iakttog all möjlig sparsamhet ifråga om dylika utgifter.

Som avslutning på sammanträdet visades filmen »Vad kostar intäkten?». Filmen åskådliggjorde hur ett företag genom rationaliseringsåtgärder av skilda slag kan öka sin produktion utan att omkostnaderna blir större.

L M Ericssons Svenska Försäljnings AB

Sammanträde den 3 februari 1954

Konkurrensen är fortfarande hård, och bl. a. har priserna på lokaltelefonianläggningar på senare tid pressats ytterligare, omtalade hr T Ericsson. Försäljningsresultatet för år 1953 måste emellertid i huvudsak anses tillfredsställande, då ordergångens var ungefär lika stor som under år 1952.

Sysselsättningsläget på anläggningsavdelningen är på intet sätt oroande för dagen, men på grund av den relativt obetydliga orderstocken kan läget komma att förändras ganska snabbt.

Behandling av returmateriel

Materiel, som kommer i retur från våra montörer eller från entreprenörer, kan användas endast om den är helt oskadad, framhöll hr Erlandsson. Om returmaterielen är repig eller på annat sätt skadad, är det nödvändigt att den justeras, om det anses att den över huvud taget kan användas. Genom ökad försiktighet går det kanske att nedbringa kostnaderna för dessa efterarbeten.

Vi montörer vill på allt sätt medverka till att nedbringa dessa kostnader, sade hr Hellman. Om returmateriel är skadad, beror det nog emellertid ofta på att materielen har varit provisoriskt uppsatt. Som regel packas materielen aldrig upp förrän den skall monteras.

Genom att bättre emballera returmateriel har montörerna möjlighet att hjälpa till att minska kostnaderna för justering av returmateriel, framhöll hr J Ericsson. Hr Lund påpekade, att returerna årligen utgör ett betydande belopp och att minskade justeringskostnader därför skulle innebära en inte oväsentlig besparing.

Det har förekommit att vissa apparater visat sig vara repiga, när vi packat upp dem, anförde hr Alsterbäck. Om dylikt förekommer, bör det absolut lämnas en rapport om detta, så att fabriken uppmärksammas härpå, framhöll hr T Ericsson.

Hr Hellman berörde möjligheterna av att vid egna montagearbeten använda viss materiel, som utseendemässigt var lätt skadad, där dessa skönhetsfel saknar varje som helst betydelse.

Företagsnämnden 5 år

Hr Hellman erinrade om att företagsnämnden i och med detta sammanträde avslutat sitt femte verksamhetsår. Målet med nämndens diskussioner har genomgående varit att med tanke på firmans bästa söka lösa de olika problem som diskuterats. Förståelse har alltid visats för framförda synpunkter, sade hr Hellman, som framförde ett tack för den gångna tiden samt överlämnade en gåva till nämndens ordförande.

Diskussionerna i nämnden har alltid förts i en synnerligen trevlig anda och har varit av stort värde, sade hr T Ericsson. Många synpunkter har framkommit, som medverkat till att lösa vissa besvärsliga frågor.

Huvudfabriken

Sammanträde den 11 februari 1954

Som tidigare har antytts, upptar den nu framlagda statsverkspropositionen nedskurna anslag till Televerket, omtalade hr Thorelli. Genom vidtagna prissäbningar torde emellertid Televerket få möjlighet att beställa materiel från oss i ungefär samma kvantitet som tidigare, vilket vi hoppas skall medföra att vår sysselsättning för verkets räkning icke kommer att sjunka i någon högre grad.

Från utlandet har även under senare tid vissa order erhållits bl. a. från Brasilien och Venezuela. De sammanlagda leveranserna av telefonstationer till Sverige och utlandet har i huvudsak hållit jämna steg med ordergången.

Med hänsyn till de något minskade detaljföräden räknar vi med att verkstaden kommer att få öka sin personal något.

En glädjande nyhet, som emellertid icke haft någon direkt inverkan på sysselsättningen, är att LME har kunnat skeppa materiel för över 5 milj. kronor till Polen. Denna materiel har länge legat i vårt packrum.

Hr Ohlin meddelade, att, som framgått av artiklar i dagspressen, LME har förvärvat ytterligare aktier i det mexikanska telefondriftbolaget, i vilket bolag LME nu har investerat ett betydande kapital. Mexiko är emellertid en stor marknad och telefonnätet är under snabb utbyggnad, varför LME har möjligheter att få betydande leveranser dit under de närmaste åren, om telefondriftbolagets finansieringsfråga kan lösas. Aktieinnehavet i det mexikanska bolaget är nu jämnt fördelat mellan I.T.T. och LME.

Våra tekniska resurser att möta den utländska konkurrensen

Hr Nilsson önskade få information om, vad som göres och planeras för att möta den utländska konkurrensen. Hr Thorelli framhöll, att bolagsledningen i första hand strävar efter en jämn sysselsättning vid fabriken.

För att förbättra de produktionstekniska resurserna finns ett långtidsprogram för avsevärda inköp av nya maskiner. Det kan även nämnas, att en produktionsteknisk experimentverkstad har inrättats. Ett betydande arbete lägges även ned på materialrationalisering genom att man särskilt beaktar möjligheterna att spara på material och ej använder dyrbara material än konstruktionerna kräver. Ifråga om de tekniska resurserna i övrigt kommer nybygget vid Tellusverkstaden och avdelning A:s flyttning till Gröndal att ge oss ökade kontorsutrymmen. Den komplicerade tekniken kräver ett stort antal tekniker, men det råder i dag brist särskilt på högkvalificerade tekniker.

Hr Arthur Eriksson och Nordström var av den uppfattningen att det ifråga om maskinparken fanns vissa brister och att förnyelsen av den därför kunde behöva gå i något snabbare takt. Det framhölls även, att arbetarnas synpunkter borde inhämtas i samband med maskinbyten.

Hr Jonsson omtalade, att det låg mycket arbete bakom nya konstruktioner och förbättrade tillverkningsmetoder och anförde några exempel på vad som under senare tid utträttats i den vägen. Talaren framhöll, att noggranna undersökningar alltid gjordes före anskaffande av nya maskiner och att, när det gällde nya maskintyper, kontakt alltid togs med andra företag, som tidigare inköpt dylika maskiner. Ett stort program för maskinköp finns uppgjort, men maskinbyten kan inte göras om det inte är ekonomiskt, eller tidigare maskin med hänsyn till kvalitets- och säkerhetskrav är otillfredsställande.

Förslagsverksamheten

Hr Jacobsson meddelade, att nio förslag inkommit till verkstadens förslagskommitté, varav ersättning utgått för fyra med sammanlagt 210 kronor. Under 1953 inkom 45 förslag, av vilka 24 belönades med sammanlagt 1 810 kronor.

Hr Lindberg meddelade, att kontorets förslagskommitté färdigbehandlat åtta förslag, av vilka ersättning utbetalats för ett med 35 kronor.

Intern information

Vid organisationsförändringar, som innebär ändrade arbetsuppgifter för personalen, är det viktigt att dessa meddelas de närmast berörda i så god tid, att någon ovisshet om framtida uppgifter ej behöver uppstå, framhöll hr Danielsson.

Hr Lindberg anförde, att det var företagsledningens önskan att dylika nyheter så snabbt som möjligt meddelades, så att ryktesspridning i möjligaste mån undviks.

Aktiebolaget Rifa

Sammanträde den 17 februari 1954

Huvudsakligen på grund av ökade beställningar från moderbolaget var Rifas ordergång under år 1953 avsevärt större än året innan, omtalade hr Olstedt. Vi hoppas, att moderbolagets beställningar under de närmaste månaderna kommer att ligga på ungefär samma nivå som under föregående år. Även radioindustrins beställningar har emellertid under senare månader varit större än tidigare. Vi har även vissa förhoppningar om ökade leveranser av kondensatorer för radioservice. Televerket har i statsverkspropositionen tilldelats minskat investeringsanslag. Detta har för Rifas del ingen omedelbar inverkan på produktionen men kan kanske indirekt få en viss betydelse.

Storleken av inneliggande order är oförändrad och några förändringar i personalstyrkan är för närvarande ej aktuella. Eventuellt kan det dock under de närmaste månaderna bli fråga om ytterligare någon ökning. Det kan också bli aktuellt med vissa omflyttningar av personal mellan olika verkstadsavdelningar.

Förslagsverksamheten

Ett förslag hade inlämnats till förslagskommittén och belönats med 250 kronor. Frågan om arbetsfördelningen för de nyanställda hade upptagits till diskussion av fru Lager. Hr Olstedt framhöll, att ändrad orderstruktur vid tillfälle kan nödvändiggöra förflyttningar av personal mellan olika avdelningar. Cirka 90 % av tempoarbetarna har dock i huvudsak fasta arbeten.

Vid sammanträdet lämnades också en utförlig redogörelse beträffande planeringens arbete av hr Heidergren. Hr Eklund redogjorde för nyheter beträffande driften och omtalade bl. a., att en styrolindningsmaskin tagits i bruk, vilket föranlett vissa omflyttningar på plan 6. Vidare lämnades en rapport från skyddskommittén.

Kabelverket i Älvsjö

Sammanträde den 22 februari 1954

Konjunkturläget har sedan föregående nämndsammanträde inte undergått några väsentliga förändringar, omtalade hr

Westling. Den befarade amerikanska konjunkturedgången har ännu ej inträtt och det är svårt att uttala sig om, hurvida den över huvud taget kommer och i så fall när den kan väntas.

Den framlagda statsverkspropositionen uppvisar sänkt anslag till Televerket. Anslaget är emellertid icke definitivt, utan en ändring kan komma ifråga.

En viss minskning av den beräknade försäljningen till Televerket av lokal-kablar har skett, men eftersom vi har fått en del utländska order, bör lokal-kabelförsäljningen under år 1954 såvitt nu kan bedömas ej bli mindre än föregående år trots Televerkets minskade anslag. När det gäller lacktråd, kan vi räkna med en viss efterfrågeökning under 1954, men det är inte säkert, att den medför någon större produktionsökning vid KV, då SKV och KA stått för den största minskningen av lacktrådsproduktionen och nu bör få ta den väntade ökningen. Vad beträffar stationskabeltillverkningen har personalstyrkan i Stugsund minskats, men någon ytterligare reducering av personalstyrkan där kan bli nödvändig.

Sammanfattningsvis kan beträffande dagsläget sägas, att förhoppningarna sedan sist i stort sett har uppfyllts och att det i dagens läge inte finns några säkra underlag för större förändringar.

Byggnadsfrågan

Hr Westling meddelade, att byggnadstillstånd nu erhållits för första etappen av den nya telefonkabelfabriken. Vissa rivnings- och sprängningsarbeten skall snart sättas igång. Övriga arbeten får enligt byggnadstillståndet påbörjas tidigast den 1 september.

Förslagsverksamheten

Sedan föregående sammanträde hade tre förslag behandlats av vilka ett belönats med 300 kronor.

Hr Eklöv visade en uppställning över förslagsverksamhetens omfattning vid KV under åren 1948—53, av vilken framgick, att under denna tid såväl antalet inlämnade som antalet belönade förslag fram till år 1951 stigit men därefter sjunkit och att medelbelöningen per förslag hela tiden stigit. Andelen belönade förslag av inlämnade ligger på i genomsnitt 74 %, vilket är rätt högt.

Rationaliseringen och den anställda

Rationaliseringen gagnar i längden såväl den enskilde som samhället, anförde hr Edman, men trots detta har ordet rationalisering fått en dålig klang i många öron.

Hr Westling framhöll, att det inte kunde undvikas att det framåtskridande som rationaliseringen innebär i en del fall får

mindre välkomna återverkningar på den enskilde individen. Den omplacering av arbetskraft som kan bli följden av en övergång till modernare arbetsmetoder förorsakar svårigheter av olika slag.

Sieverts Kabelverk

Sammanträde den 26 februari 1954

Orderingången på gummiledningar och lacktråd har varit relativt tillfredsställande, omtalade hr Westling. Produktionen under de närmaste 2 à 3 månaderna kan beräknas komma att ligga på nuvarande höga nivå.

Produktionen av starkströmskabel har fått reduceras något för att anpassas till orderingången och kommer under de närmaste månaderna att fortgå i nuvarande takt. Vi har vissa förhoppningar om att orderingången senare skall öka något. Produktionen av telefonkabel kommer såvitt vi nu kan bedöma att bli tillfredsställande även under följande månader. På avdelning 19 kan sysselsättningen beräknas öka på grund av den nu aktuella nybyggnaden.

Hr Westling meddelade som svar på en fråga av hr Gröningson angående den utländska konkurrensen, att denna nu icke var fullt så hård som i fjol. Importen av kablar till Sverige har minskat.

Förslagsverksamheten

Sedan föregående sammanträde hade ett förslag behandlats. Ersättning hade utbetalats med 200 kronor.

Byggnadsfrågan

Företaget har beviljats byggnadstillstånd för en fabriksbyggnad för pappersisolerade kraftkablar, omtalade hr Nordell. Med undantag för lågspända kablar med mindre areor skall all produktion av dylika kablar småningom koncentreras till den planerade fabriken. Det byggnadstillstånd som nu har lämnats gäller den första tredjedelen av fabriken, som fullt utbyggd beräknas få en storlek av 170 x 160 m. Vissa förberedelser för byggnadsarbetet har redan gjorts.

Den etapp som nu skall uppföras kommer att bestå av en källarvåning och en våning ovan jord. I källaren skall inrymmas omklädningsrum, råvarulager för papper samt transformatorrum, och till våningen ovan jord kommer att förläggas en avdelning för isolering. Där skall även placeras kablingsmaskiner, blypressar, torkskåp och grytor.

Fritidsverksamheten

Fritidsverksamheten har liksom tidigare omfattat idrotts-, skytte- och tennissektioner, omtalade hr Wedberg. Av de medel som ställts till fritidskommitténs förfogande har anslag lämnats till schack- och bridgeklubbarna, konstföreningen och manskören. Samtliga dessa sektioner har under året varit livaktigare än tidigare.

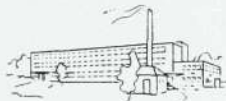
Under året har anordnats två utflyktsresor, en med båt till Vaxholm och en med tåg till Furuviik. I båda fallen var deltagarantalet mycket tillfredsställande.

Olycksfallsstatistiken

Antalet olycksfall i arbetet eller på vägen till och från arbetet har minskat från 158 år 1952 till 136 år 1953, medan antalet frånvarodagar föranledda av dessa olycksfall ökat från 2 300 till 2 600 eller från år 1952 0,8 % till år 1953 1 % av antalet möjliga arbetsdagar. De flesta olycksfallen har inträffat vid transporter och arbetsmaskiner samt till följd av halkning. Inget olycksfall har förorsakats av bristande skyddsanordning.

Hr Sjöborg redogjorde vidare för ställningen i skyddspristävlingen vid januari månads slut. Den tidigare prissumman, 20 premieobligationer, hade innevarande år ökat till 40 obligationer.

Hr Westling anförde, att trots den mindre goda tendensen var olycksfallsfrekvensen under år 1953 väsentligt mindre än för några år sedan.

Katrineholmsverkstaden

Sammanträde den 26 februari 1954

Det allmänna konjunkturläget har sedan föregående nämndsammanträde inte nämnvärt förändrats, omtalade hr Jons-son. Genom den ökade konkurrensen har vi emellertid varit tvungna att sänka våra priser, vilket givetvis har inverkat på våra marginaler, och vi får i allt större utsträckning lita till rationalisering av produktionen.

Från utlandet har vi under hård konkurrens fått ett antal större order. Även här har priserna pressats, men i dagens läge är det synnerligen viktigt att söka hålla försäljningsmarknaderna. Det är av största vikt att LME hävdar sig även på den svenska marknaden, då detta ökar bolagets möjligheter att få exportorder.

För att ge exempel på vad som göres inom LME för att möta konkurrensen

från företag med liknande produktion demonstrerade hr Jons-son det vanliga reläet och redogjorde för de förbättringar som under senare tid gjorts på detta i fråga om material och arbetsmetoder. Han påpekade, att då reläer tillverkas i ett mycket stort antal per år, varje öre man kan spara vid tillverkningen betyder stora pengar.

LME räknar normalt med att ungefär hälften av produktionen går till Televerket, omtalade hr Lundgren. En minskning av denna del måste således uppvägas av ökad privatförsäljning i Sverige samt ökad export. De snabborder som går genom fabriken för närvarande är en följd av de krav på mycket korta leveranstider, som på senare tid blivit allt vanligare och som ställer ökade anspråk på såväl arbetsledare som arbetare.

Kontakten som personaltidning

Kontakten är i stort sett en personaltidning med både givande och roande läsning, anförde hr Rosenblad. Man efterlyser emellertid större medverkan från de anställdas sida i form av kortare artiklar över intressanta ämnen, initierade reportage från bolagets idrottsverksamhet, frågor från konstföreningarna m. m. Personalen har tidigare uppmanats att i större utsträckning än som nu är fallet medverka med bidrag till tidningen, men det verkar inte som om uppmaningen gjort någon större effekt.

Hr S Eriksson framhöll, att det var glädjande att ändå så många bidrag i Kontakten härstammade från Kh. Redaktionen företar en hård utgallring av inkomna bidrag för att få en hög standard på tidningen och man måste säga att Kh är mycket väl representerat.

Det innebär vissa svårigheter att skriva bidrag till Kontakten, anförde hr Jons-son. Innehållet får inte, när det t. ex. gäller tekniska ämnen, vara svårförståeligt, och när det gäller idéinlägg krävs en hög standard.

Vid sammanträdet framfördes även synpunkter på pliktbestämmelserna och på vissa andra ordningsfrågor.

Aktiebolaget Svenska Elektronör

Sammanträde den 3 mars 1954

Enligt 1954 års budget kommer omsättningen att ligga på i stort sett samma nivå som under år 1953, omtalade hr Granler. En viss förskjutning mellan de olika tillverkningsobjekten förutses emellertid så tillvida att produktionen av standard-

rör kan beräknas minska, medan produktionen av specialrör för kommunikationsbruk beräknas öka. Produktionen av mikroavångsrör och laboratoriearbete för kundens räkning kommer såvitt nu kan bedömas att bli av oförändrad storleksordning. Under det kommande året torde bolaget ha behov av ungefär oförändrad personalstyrka.

Av de siffror som hittills framkommit i 1953 års bokslut framgår, att föregående år utfallit ekonomiskt gynnsammare än tidigare år. Härigenom blir det möjligt med en försiktigare lagervärdering, vilket också är nödvändigt med hänsyn till de risker som alltid finns att ineliggande råmaterial eller färdiga produkter blir inkuranta eller omoderna.

Råmateriallagret var betryggande vid årsskiftet. På grund av minskade inköp under året var det dock lägre än vid föregående års början.

Förslagsverksamheten

Sedan föregående sammanträde hade fyra förslag behandlats, varav ett förslag belönats med 50 kronor.

På fråga av fru Larsson, om det ej var möjligt att planera arbetet så att sysselsättningen blev jämnare, anförde hr Edsman, att det för närvarande inte är möjligt att basera planeringen på redan inkomna beställningar. Försäljnings- och planeringsavdelningarna får i stället lita till osäkrare bedömningar beträffande försäljningsmöjligheter och ordergång. Detta kan få ojämn arbetsbelastning som följd. Vid ett tillfälle som det nu aktuella, då en större order erhålles på en produkt, som ej tillverkats sedan länge, kan det ej undvikas att övertid måste tillgripas på en viss avdelning.

Innan montering av en rörtyp påbörjas, upplägges ett visst detaljlager, framhöll hr Edsman med anledning av ett påpekande av fru Larsson. När det gäller nya rörtyper, händer det emellertid att någon detalj behöver justeras, vilket kan medföra att monteringen fördröjes.

Aktiebolaget Alpha, Uddevalla

Sammanträde den 3 mars 1954

Orderbeståndet har minskat under år 1953, omtalade hr Rössel. Orderminskningen, som var störst under årets första månader, fortsatte fram till november månad i något mindre omfattning. Un-

der årets två sista månader var emellertid ordergången tillfredsställande. Den minskade ordergången under 1953 föll på koncernen, varav största delen på HF, under det att ordena från utomstående kunder ökade.

Mot slutet av 1953 skedde en omsvängning beträffande installationsmateriel, vilket ger anledning till en viss optimism beträffande tillverkning av sådan materiel.

Göteborgsfilialen

Sammanträde den 8 mars 1954

Konjunkturläget i Sverige har icke undergått några större förändringar, omtalade sekreteraren. Situationen har emellertid förbättrats något för den mekaniska industrin. Bl. a. kan nämnas, att LME:s årsvinst ökat från ca 11,6 milj. kronor år 1952 till ca 12,9 milj. år 1953.

Trots Televerkets minskade anslag enligt den framlagda statsverkspropositionen kommer verket att kunna beställa materiel från oss i ungefär samma kvantitet som tidigare på grund av vidtagna pris-sänkningar. Detta hoppas vi skall medföra att vår sysselsättning för Televerkets räkning icke kommer att sjunka i någon högre grad.

FÖB:s fakturering under år 1953 var ungefär lika stor som 1952, omtalade hr Eriesson. Trots att marginalerna har presats får resultatet av 1953 års verksamhet för FÖB:s del anses vara i huvudsak tillfredsställande.

Göteborgsfilialens ordergång under 1953 har varit något större än året innan, omtalade hr Hansson. Ordergången på kablar var emellertid lägre år 1953 än år 1952.

Karlskronafabriken

Sammanträde den 15 mars 1954

Ur ordersynpunkt ter sig läget för fabriken del för närvarande relativt tillfredsställande, omtalade hr Olsson. Televerket, som tidigare begärt att få leveranserna för första halvåret reducerade, har senare begränsat reduktionen.

Vissa order på specialapparater har erhållits och vidare har inkommit en del order

på den nya hörtelefonkapseln. Försäljningsavdelningen bedriver för närvarande ett mycket aktivt försäljningsarbete. Beträffande situationen för andra halvåret är det svårare att uttala sig, då det ännu icke är klart, om Televerket kommer att begära reducerade leveranser från fabriken eller ej.

På en fråga av hr Fast framhöll hr Olsson, att på grund av ändringar i ordergång och tillverkning det inte var möjligt att helt undvika omplaceringar av personal. I görligaste mån undvikes emellertid dylika genom att planeringsavdelningen söker hålla så jämn produktionstakt som möjligt. På grund av tillverkningens art har fabriken relativt få omflyttningar i jämförelse med andra industrier av samma storleksordning. Arbetsledarna eftersträvar också på allt sätt största möjliga rättvisa vid omflyttningar och i första hand brukar omflyttning ske av nyanställda. Ibland är det emellertid nödvändigt att till nya mera kvalificerade arbeten överflytta erfarna arbetare. På grund av de nuvarande korta leveranstiderna är det också vid tillfälle nödvändigt att låta en viss del av de anställda följa med en större order genom olika led i tillverkningen för att få ordern levererad på utsatt tid.

Balanserad hörtelefonkapsel

Hr Wrette redogjorde för den tekniska utformningen av en nykonstruerad balanserad hörtelefonkapsel. Den nya kapseln har betydligt större verkningsgrad än den icke balanserade. Den är dyrare i tillverkning, men med hänsyn till en större verkningsgrad bör det i stället vara möjligt att använda ledningar av klenare dimensioner, vilket är av stor ekonomisk betydelse.

Hr Olsson meddelade, att avsikten var att tillverkningen av den nya kapseln om möjligt skulle påbörjas i slutet av innevarande år.

Förslagsverksamheten

Sedan föregående nämndsammanträde hade sju förslag behandlats av förslagskommittén, av vilka ersättning hade utbetalats för fem med sammanlagt 320 kronor.

Vid sammanträdet lämnades också en kommentar till Karlskronafabriken bokslut av hr Lindahl. Han framhöll, att det icke göres något bokslut i gängse bemärkelse för fabriken utan siffrorna i KA:s redovisning ingår i LME:s bokslut. Fabriken bokföring har i första hand till uppgift att möjliggöra övervakning av driftsekonomi, och bokslutet är en sammanställning av de olika kostnadsposterna samt en redovisning av tillgångarna vid fabriken.